

Jaarverslag en jaarrekening 2019

Stichting Christelijk Onderwijs Groningen

Terugblik en vooruitblik	5
1. Gegevens organisatie	7
2. Verantwoording directeur/bestuurder	8
2.1 Organisatie	8
2.1.1 Stand van zaken	8
2.1.2 Strategische positie in de regio	8
2.1.3 Christelijke identiteit	9
2.1.4 Onderwijsaanbod per vestiging in 2019	10
2.1.5 Samenwerking	10
2.1.6 Besturingsfilosofie	12
2.1.7 Horizontale verantwoording	12
2.1.8 Planning en beleidscyclus	12
2.1.9 Kwaliteitszorg	14
2.1.10 Huisvesting	15
2.1.11 ICT	15
2.1.12 Klachten	16
2.1.13 Informatiebeveiliging en Privacy - IBP	16
2.2 Onderwijsprestaties	16
2.3 Personeel en HRM	23
2.4 Financieel bestuursverslag	30
2.4.1 Resultaatanalyse	31
2.4.2 Continuïteit en risico's	36
2.4.2.1 Vooruitblik	36
2.4.2.2 Kengetallen	36
2.4.2.3 Leerlingenaantallen	37
2.4.2.4 Balans	38
2.4.2.5 Staat van baten en lasten	39
2.4.3 Interne beheersing	39
2.4.4 Risicobeheersing en Eigen Vermogen	40
3. Medezeggenschapsraad	42
4. Verantwoording Raad van Toezicht	44
4.1. Toezichtvisie	44
4.2. Toezichtskader	44
4.3. Organisatie en samenstelling	44
4.4. Werkwijze	45
4.5. Professionalisering	45
4.6. Werkzaamheden van de raad in 2019	46

Jaarrekening 2019 met overige gegevens	49
1. Algemeen	49
1.1. Inleiding en algemene grondslagen	49
1.2. Grondslagen voor waardering Activa en Passiva	49
1.2.1 Materiële Vaste Activa	49
1.2.2 Vorderingen en overlopende activa	50
1.2.3 Liquide middelen	50
1.2.4 Algemene Reserve	50
1.2.5 Bestemmingsreserves	50
1.2.6 Voorzieningen	50
1.2.7 Kortlopende schulden	51
1.2.8 Overlopende passiva	51
1.2.9 Pensioenen	51
1.3. Grondslagen voor bepaling van het resultaat	52
1.3.1 Rijksbijdragen	52
1.3.2 Overige baten	52
1.3.3 Lasten	53
1.3.4 Financiële baten	53
2. Balans per 31 december 2019 (na resultaat verdeling)	54
3. Staat van Baten en Lasten	55
4. Kasstroomoverzicht	56
5. Toelichting op de balans per 31 december 2019	57
5.1. Activa	57
5.1.1 Materiële vaste activa	57
5.1.2 Vorderingen	58
5.2. Passiva	60
5.2.1 Eigen vermogen	60
5.2.2 Voorzieningen	62
5.3. Kortlopende schulden	63
Model G verantwoording subsidies	64
6. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	65
7. Toelichting op staat van baten en lasten	66
7.1. Baten	66
7.1.1 Overheidsbijdragen	66
7.2. Lasten	68
7.2.1 Personele lasten	68
7.2.2 Afschrijvingslasten	69
7.2.3 Huisvestingslasten	69
7.2.4 Overige lasten	70

8.	Financiële baten en lasten	72
9.	Verplichte toelichting	73
	Model E: Verbonden partijen	73
10.	Gebeurtenissen na balansdatum	78
	Overige gegevens	79
	Voorstel tot bestemming van het resultaat	83
	Gegevens organisatie	83

Terugblik en vooruitblik

In het jaar 2019 zag het nieuwe schoolplan het licht. Het geeft de komende jaren richting aan het werken op de vestigingen van CSG.

“Onderwijs is het fundament van de samenleving.” Dat is een stevige stelling in ons schoolplan. Toch zal het grootste deel van de Nederlandse bevolking deze stelling ondersteunen, ongetwijfeld met mitsen en maren, nuanceringen en kanttekeningen. Maar de kern van de stelling blijft overeind: mensen hebben vaak zelf ervaren dat goed onderwijs samenhangt met kansen en geluk, zowel voor het individu als voor de samenleving.

In ons schoolplan stellen we vier ambities centraal: verreikijken, kiezen, ontmoeten en groeien. Er is bewust gekozen voor vier werkwoorden: het zijn ambities die inspanning vragen, zowel van de leerling als van de docent. Het zijn als het ware ‘werk’-woorden. Ook maken werkwoorden duidelijk dat de ambities nooit ‘af’ zijn. Deze vier woorden gaan een leven lang mee.

“Goed onderwijs maak je samen”. ‘Samen’ betreft hier niet alleen docenten en schoolleiding. Ook basis- en vervolgonderwijs, lokale overheid, instellingen en bedrijven worden betrokken bij de verdere vormgeving van onze ambities. En *last but not least* betekent ‘samen’ dat wij leerlingen en ouders de komende jaren vragen om mee te helpen ons schoolplan van droom naar daad te brengen.

Natuurlijk is ons nieuwe schoolplan geen breuk met de voorgaande jaren, maar een ‘logische’ voortzetting daarvan. Naast de belangrijke accenten die het schoolplan beschrijft, is er het fundament van de ‘harde’ onderwijsresultaten. De lijn van stabiliteit en betrouwbaarheid is doorgezet. Overall is op de CSG de onderwijskwaliteit prima. Alle vestigingen zitten boven de norm met hun driejaarsgemiddelde volgens de inspectie. Neemt niet weg dat er enkele aandachtspunten zijn. De slagingspercentages lieten na het wat magere jaar 2018 weer een verbetering zien. In het team onderwijs en kwaliteit ontstond aan het eind van 2019 verloop, inmiddels is het team weer op volle sterkte..

De gezonde lijn in de bedrijfsvoering is doorgetrokken. Er is een gezond meerjarenperspectief voor de begroting, met een goed verklaarbare dip in 2022. De realisatie in 2019 ligt aanmerkelijk (794K i.p.v. 28K) boven de begroting, daarvoor is een aantal oorzaken aan te wijzen, o.a. de convenants gelden werkdrukvermindering voor 2020-2021. Eind 2019 is ook besloten om een reserve de komende drie jaren te gaan inzetten op onderwijsontwikkeling. Het totale bedrag daarvoor is 900K in de jaren 2020, 2021, 2022.

Er zijn goede vorderingen gemaakt in de samenwerking met andere scholen. Dat geldt zowel voor de samenwerking die gericht is op verbetering van onderwijs(aansluiting) met het primair onderwijs, als samenwerking die gericht is op het borgen van goede onderwijsvoorzieningen in de Ommelanden. Na de overdracht van de vestiging CSG Rehoboth in Hoogezand (formeel op 1 januari 2020, feitelijk per 1 augustus 2019) is er in 2019 het besluit genomen om ook de vestiging CSG Winsum over te dragen, formeel per 1 augustus 2020.

Daardoor zal CSG vanaf 1 augustus 2020 nog maar vier vestigingen kennen, alle gelegen in de stad Groningen. De aanmeldingen voor het cursusjaar 2020-2021 voor deze vier vestigingen zijn boven verwachting, zodat op middellange termijn nog geen grote terugval in het aantal leerlingen te verwachten is.

Leerlingenaantal

Voor de langere termijn blijft het zoeken naar vergroting van de Stichting SCOG van belang. Daarmee kan

de positie van de stichting in strategisch opzicht nog versterken, met gunstige effecten op onderwijsaanbod en onderwijskwaliteit aan de ene kant en aan de andere kant versterking van de positie als werkgever en spreiding van mogelijke financiële risico's.

Wat dat laatste betreft: actueel en ook feitelijk pas opgetreden in 2020 is er sprake van de Corona-crisis. De effecten daarvan zijn groot op de continuïteit van het onderwijsaanbod dat gedurende langere tijd buiten de schoolgebouwen plaatsvindt. Het is op dit moment niet voorspelbaar wat daarvan de lange termijn consequenties zijn voor de resultaten van leerlingen. Gelukkig blijkt de school wel in staat om binnen zeer korte termijn onderwijs op afstand te organiseren. Onderwijskundig kan dat op termijn een meerwaarde hebben, tegelijkertijd doet dat een stevig appel op inzet van ICT: zowel hardware, als software als personele inzet. Eveneens is onzeker hoe de duur van de crisis zijn effect zal hebben op de overheidsfinanciën en daardoor in tweede instantie op de bekostiging van het voortgezet onderwijs. Hoe dan ook: Corona zal zijn effecten hebben op het jaarverslag van 2020.

Tot slot: we sluiten 2019 af met goede resultaten. Mochten er in het kielzog van Corona 'magere' jaren volgen, dan is het des te wezenlijker dat we een aantal 'vette jaren' achter ons hebben liggen.

Nol Benders

directeur/bestuurder CSG/SCOG

1. Gegevens organisatie

Naam: Stichting Christelijk Onderwijs Groningen
KvK-nummer: 40026490
Bezoekadres: Eenrummermaar 4, 9735 AD Groningen
Postadres: Postbus 9475, 9703 LR Groningen
Telefoonnummer: 050-5742766
Emailadres: bestuur@csg.nl
Website: www.csg.nl

Directeur/bestuurder: Drs. A.L.M. Benders

Raad van Toezicht: J.K. Lindemulder (voorzitter)
Mr. J.F.H. Terpstra (secretaris)
K.H.J. Antuma
A.J. Bennink
Drs. B.K.P. Poede-Steenbeek
Drs. G. Vels

Doelstelling:

De stichting heeft tot doel het geven van voortgezet onderwijs op christelijke grondslag in Groningen en omgeving.

Governance:

De SCOG hanteert de code Goed Onderwijsbestuur VO van 2019. Deze code wordt door de Raad van Toezicht en het bestuur nageleefd. In het verslagjaar 2019 hebben er zich geen zaken voorgedaan die afwijken van de code.

2. Verantwoording directeur/bestuurder

2.1 Organisatie

2.1.1 Stand van zaken

De organisatiestructuur heeft in 2019 geen grote wijzigingen ondergaan. Er is tevredenheid over de inrichting van de organisatie. Beleidsvormend orgaan is het directieoverleg, waarin de vestigingsdirecteuren en de directeur bedrijfsvoering onder leiding van de directeur/bestuurder de belangrijkste vraagstukken bespreken. De directeur/bestuurder stelt het beleid vast, gehoord hebbende de opvattingen van de directeuren. Op deze wijze is er een goed evenwicht tussen enerzijds de centrale koers van CSG en anderzijds de vestigingsspecifieke ambities en vraagstukken.

2.1.2 Strategische positie in de regio

Demografische ontwikkeling

De stad Groningen kent een demografische ontwikkeling van 12% groei in de basisgeneratie tot 2030. Daaruit kunnen we met vier vestigingen putten. Buiten Groningen is er sprake van krimp van leerlingen, die in genoemde periode afhankelijk van de gemeente tussen de 10% en 35% bedraagt. Omdat een aanzienlijk deel van onze populatie vanuit de Ommelanden komt om op onze stadse vestigingen onderwijs te volgen, zal de groei in de stad de krimp in de Ommelanden niet geheel neutraliseren.

Daling leerlingenaantal

Rekening houdend met bovenstaande, verwachtten we al enige jaren een lichte daling van het leerlingenaantal met ongeveer 1 % op jaarbasis. Op 1 oktober 2019 was de daling nauwelijks zichtbaar en stonden er exclusief vavo 2970 leerlingen ingeschreven bij de CSG. Ook de aanmeldingen voor 2020 laten een stabiel beeld zien. De aanmeldingen voor het eerste leerjaar op de vier stadse vestigingen zijn gunstiger dan verwacht en compenseren het wegvallen van de instroomlocaties in Hoogezand en Winsum.

Winsum

In Winsum zijn met de besturen van Terra en Hogeland College verkenningen uitgevoerd om samen te werken, met als uitkomst dat de drie besturen een sterke vmbo-onderwijsvoorziening willen positioneren in Winsum, met een complementair onderwijsaanbod. Vooruitlopend daarop heeft besluitvorming plaatsgevonden in Winsum, die er toe heeft geleid dat CSG Winsum per augustus 2020 wordt 'overgedragen' aan Het Hogeland College. Daarbij wordt te werk gegaan volgens het principe van 'overgang van onderneming'. Personeelsleden van CSG/SCOG komen vanaf genoemde datum in dienst van de Stichting Lauwers en Eems. De leerlingen schrijven zich in bij Het Hogeland College. Door dit besluit, met instemming van de medezeggenschap van beide organisaties en goedkeuring van beide Raden van Toezicht, beëindigt CSG haar onderwijsactiviteiten in Winsum. Zowel voor de totale omvang van CSG als voor de omvang van het bestuursbureau van CSG heeft dit een marginaal effect. Voor de kansen op een duurzaam en kwalitatief goed aanbod vmbo in Winsum en omstreken is het een belangrijke stap voorwaarts.

Stad Groningen

De CSG is succesvol in het verbeteren van de onderwijsopbrengsten. Dat maakt haar concurrentiepositie op den duur sterker. Het versterken van de profilering van de vestigingen en het 'uitventen' van de onderwijsopbrengsten zijn prima pijlers om de bovengenoemde omvang vast te houden. Najaar 2018 heeft de stichting Carmel gevraagd of SCOG bereid is om het Maartenscollege inclusief Internationale School

bestuurlijk over te dragen aan SCOG. Deze overdracht zou vanuit het perspectief van onze stichting een versteviging betekenen binnen de stad, met een extra onderwijsvoorziening in Haren, dat inmiddels formeel deel uitmaakt van de gemeente Groningen. Tegenover de verwachte krimp zou dit juist een uitbreiding betekenen van het aantal leerlingen binnen de stichting. Het haalbaarheidsonderzoek duurde langer dan verwacht. Kort voor het vaststellen van dit jaarverslag zijn beide besturen tot de conclusie gekomen dat de financiële implicaties van de bestuursoverdracht te groot zijn. Dat betekent dat deze bestuurlijke uitbreiding helaas niet door kan gaan.

Binnen de stad Groningen is in 2019 ook samenwerking gezocht in het gebouw Kluiverboom. Zowel CSG Kluiverboom als Werkman vmbo (openbaar onderwijs) zoeken naar mogelijkheden om onderwijsaanbod en aantrekkingskracht van vmbo, in het bijzonder basisberoepsgerichte leerweg en kaderberoepsgerichte leerweg, te versterken. Er zijn stappen gezet om beide scholen meer te laten samenwerken bij het onderwijsaanbod in de verschillende profielen van het vmbo.

2.1.3 Christelijke identiteit

Universele waarden

De CSG is een open christelijke school en biedt medewerkers, leerlingen en ouders ruimte voor een eigen invulling van de (christelijke) identiteit. In de CSG-vestigingen voelen mensen zich aangesproken door universele waarden als respect, waardering, zorg, aandacht en betrokkenheid. Aan deze waarden geven de vestigingen op eigen wijze een fundament.. De medewerkers leven die waarden voor en dragen die uit.

Respect en waardering

In de praktijk van alledag betekent dit dat op alle CSG-scholen ieder individu als een uniek en waardevol mens wordt gezien, dat respect en waardering verdient. Het christelijke karakter van de school wordt verder zichtbaar in de dagopeningen, de kerst- en paasviering en in de inhoud van het vak godsdienst/levensbeschouwelijke vorming.

In 2019 hebben in het kader van identiteit zowel op vestigingsniveau als op CSG-niveau (Goede Vrijdag) bijeenkomsten in het kader van identiteit plaatsgevonden. Deze bijeenkomsten zijn een onderdeel van een meerjarig traject. Doel is om vanuit de identiteit een herkenbare relatie te leggen met het pedagogisch klimaat in de school. Identiteit wordt dan zichtbaar in gedrag van medewerkers en leerlingen.

2.1.4 Onderwijsaanbod per vestiging in 2019

 AUGUSTINUS	Mavo, havo, atheneum, atheneum verrijkt. In de onderbouw worden talentstromen aangeboden
 Selion	Vmbo-bb, vmbo-kb, vmbo-tl, vmbo Facet-groepen met extra ondersteuning
 Kluiverboom	Vmbo-bb, vmbo-kb, vmbo-tl met mogelijkheden voor extra ondersteuning
 Rehoboth	Mavo, onderbouw vmbo-bb, vmbo-kb en havo
 Wessel Gansfort	Mavo, havo, atheneum, atheneum+
 WINSUM	Mavo, onderbouw vmbo-kb en havo

2.1.5 Samenwerking

Passend onderwijs

De CSG participeert in twee samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. Het ene samenwerkingsverband bestrijkt de stad Groningen, het andere de Ommelanden. In deze samenwerkingsverbanden wordt het beleid met betrekking tot passend onderwijs vorm gegeven. In toenemende mate worden de zorgmiddelen vanuit het samenwerkingsverband toegekend. Rechtstreekse financiering vanuit het rijk aan de school is omgezet naar financiering van en toedeling vanuit het samenwerkingsverband. In 2020 zal CSG het Samenwerkingsverband Ommelanden verlaten, aangezien de vestiging Winsum wordt overgedragen. Dan zal CSG alleen nog deelnemen aan het samenwerkingsverband stad. In dat samenwerkingsverband is op 1 januari 2020 het stichtingsmodel omgezet in een verenigingsmodel, met een eigen directeur/bestuurder en een Raad van Toezicht. Vanuit Governance heeft CSG deze stap van harte ondersteund omdat er een betere scheiding is aangebracht tussen de belangen van het samenwerkingsverband als totaal en individuele schoolbesturen.

Alle CSG scholen hebben hun ondersteuningsprofiel uitgewerkt en rusten docenten toe om de kwaliteit van ondersteuning te verbeteren. De CSG-scholen vragen zogenaamde arrangementen aan om de ondersteuningsactiviteiten te kunnen uitvoeren en tegelijkertijd verantwoording te kunnen afleggen over inhoud en omvang daarvan.

CSG Expertisecentrum

De CSG heeft een centraal punt waaruit de vestigingen diensten en advies kunnen betrekken op het gebied van passend onderwijs. Zo ontstaat cumulatie van kennis en ervaring die voor de school als geheel bruikbaar is. Medewerkers van het expertisecentrum worden ingezet op de vestigingen om ondersteuning voor de leerlingen optimaal vorm te geven. De kwaliteit van het Expertisecentrum wordt in toenemende mate gewaardeerd vanuit de vestigingen. Tegelijkertijd is het Expertisecentrum ook borging van kwaliteit in de ondersteuning door de CSG. De in 2018 benoemde nieuwe teamleider van het expertisecentrum heeft elders een betrekking gevonden. Inmiddels is het gelukt om weer een nieuwe teamleider te benoemen, zodat continuïteit gewaarborgd is.

Het expertisecentrum is ondergebracht in het gebouw van CSG Selion. De vestigingsdirecteur van CSG Selion is de portefeuillehouder passend onderwijs.

Samenwerking met vervolgonderwijs

De initiatieven tot inhoudelijke samenwerking met andere schoolsoorten zijn voortgezet. Met MBO- en HBO-instellingen in de stad Groningen worden door alle stadse CSG-vestigingen samenwerkingsactiviteiten vorm gegeven. CSG Wessel Gansfort en CSG Augustinus werken aan Grenzenloos leren samen met onze leerlingen en leerlingen en studenten van Alfa-college, Noorderpoort en Hanzehogeschool. Vanuit CSG Augustinus is de samenwerking met Alfa-college sector techniek -gelegen aan dezelfde straat- versterkt en worden plannen gemaakt om een technisch vak aan te bieden voor de TL- en Havo-opleiding. CSG Selion investeert in samenwerking met het mbo bij de praktijkvakken, in het bijzonder op het profiel BWI (Bouwen, Wonen, Interieur). CSG Kluiverboom biedt sinds 2017 het profiel Mobiliteit en Transport aan. Dit is mogelijk door samenwerking met Noorderpoort Automotive.

Samenwerking met toeleverend onderwijs

Inhoudelijke samenwerking met PO en SO staat hoog op de agenda en daarvoor is een aantal samenwerkingsactiviteiten uitgevoerd, met de stichtingen VCOG en SCSOG. Er zijn gezamenlijke audits met PO en SO uitgevoerd en er wordt samengewerkt rondom hoogbegaafde en handbegaafde leerlingen in het PO.

Samenwerking op personeel gebied

Op personeel gebied is de samenwerking met 3 andere besturen in de regio voortgezet, te weten Vincent van Gogh College in Assen, Scholengemeenschap Ubbo Emmius in Stadskanaal e.o. en Roelof van Echten College in Hoogeveen. Deze samenwerking is gericht op mobiliteit van docenten om enerzijds de scholen te kunnen voorzien van kwalitatief goede en bevoegde docenten, anderzijds individuele docenten een beter loopbaanperspectief te bieden en ze daarmee te behouden voor het onderwijs in de regio. Inmiddels komen we tot de conclusie dat we wellicht op intensievere schaal met veel meer schoolbesturen zullen moeten werken aan strategisch personeelsplanning. Daarvoor is een masterplan in ontwikkeling waarin alle besturen in de provincie Groningen participeren, evenals de lerarenopleidingen van RUG en NHL.

Schoolbesturen Groningen

Alle schoolbesturen in Groningen zijn vertegenwoordigd in een breed bestuurlijk overleg. Dit overleg, onder regie van de wethouder, heeft als doel positieve impulsen aan het onderwijs te geven in het kader van projecten als het Groninger Onderwijspact en Groningen Onderwijsstad.

Daarnaast is CSG lid van het platform VO-MBO in de provincie Groningen. Dit platform heeft als doel onderwijsvoorzieningen in de provincie gezamenlijk overeind te houden en de aansluiting VO-MBO te verbeteren. Het platform besteedt in het bijzonder energie aan het in stand houden en verbeteren van het technisch beroeps onderwijs in de provincie. Voor de schoolbesturen in de stad Groningen, te weten openbaar onderwijs, Gomarus en CSG, is een gezamenlijk plan ontwikkeld om technische opleidingen te versterken. Dit plan wordt uitgevoerd samen met het MBO en met het bedrijfsleven. Bij goedkeuring van de plannen in 2020 zal dat een meerjaren financiering en activiteiten betekenen, voor CSG in het bijzonder toegespitst op CSG Selion en CSG Kluiverboom.

Samenwerking bedrijfsleven (OTP)

CSG participeert in een platform waarin onderwijs en bedrijfsleven elkaar ontmoeten. De doelstelling is dat alle leerlingen zoveel mogelijk kennis maken met bedrijven en sectoren, in het kader van oriëntatie op opleidingen en beroepen (LOB). Vooral voor de leerlingen die buiten de beroepsgerichte stroom (BL en KL) vallen is dit een belangrijke aanvulling op het vaak theoretische programma.

2.1.6 Besturingsfilosofie

Verantwoordelijk voelen en zijn

De besturingsfilosofie van de CSG heeft als uitgangspunt dat een breed gedragen gevoel van 'eigenaarschap' de motivatie en prestatie verhoogt. Medewerkers en leerlingen die zich verantwoordelijk voelen en verantwoordelijk zijn maken de school tot wat hij is: een goede plek om te leren en te leven. Om dit te bereiken streeft de CSG ernaar verantwoordelijkheden laag in de organisatie te beleggen. Het adagium luidt: decentraal, tenzij!

Koers bepalen

De vestigingsdirecties zijn verantwoordelijk voor de onderwijskundige koers van hun vestiging, maar niet dan nadat daarover uitvoerig is gecommuniceerd met de betrokken specialisten: de leraren. Als het gaat om het specifieke opleidingen-aanbod per vestiging is afstemming met het totaal van de CSG noodzakelijk om onderlinge concurrentie te voorkomen.

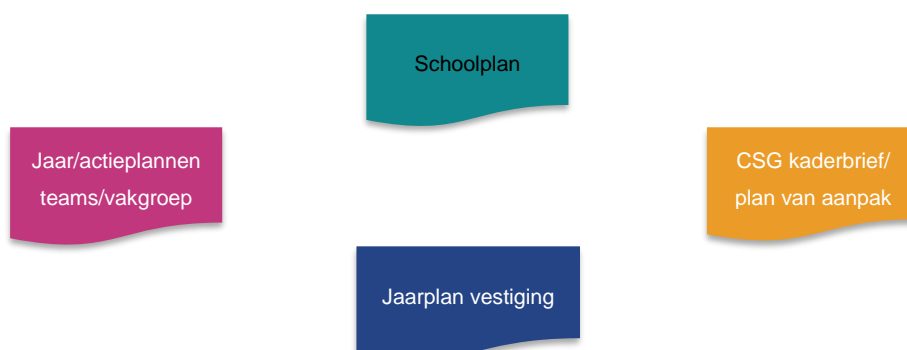
Overleg directeur-bestuurder en vestigingsdirecteuren

Voor het vaststellen van CSG-beleid wordt gebruik gemaakt van de inbreng van de verschillende vestigingen. Dat gebeurt in het overleg tussen centrale directie, directeur bedrijfsvoering en vestigingsdirecteuren. Dit overleg vindt maandelijks plaats en bestrijkt alle beleidsgebieden onderwijs, financiën, huisvesting, hrm, ict en kwaliteitszorg.

2.1.7 Horizontale verantwoording

De school hecht aan horizontale verantwoording bij de 'klant' (leerlingen en ouders). De school presenteert zich bij Scholen op de Kaart en bij Vensters voor Verantwoording. Op de vestigingen zijn ouderpanels / ouderraden actief, waarmee de vestigingsdirectie regelmatig overleg voert. De bestuurder praat jaarlijks op alle vestigingen met een delegatie van ouders en leerlingen om vast te stellen waar verbeterpunten kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast worden diverse enquête-instrumenten gebruikt om tevredenheid van ouders en leerlingen in beeld te brengen.

2.1.8 Planning en beleidscyclus

Schoolplan

Landelijke trends voortgezet onderwijs

De CSG houdt zich voortdurend op de hoogte van de meest recente landelijke ontwikkelingen op het gebied van het onderwijs. Zo is zij op de hoogte van de publicaties van De Onderwijsraad, het geactualiseerd sectorakkoord VO, het vernieuwd onderzoekskader van de Inspectie VO, de ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs en de berichtgevingen van curriculum.nu. De CSG houdt bij de formulering van de onderwijskundige ambities in ieder geval rekening met de volgende vier tendensen in het onderwijs:

- Maatwerk (gepersonaliseerd leren)
- Doorgaande leerlijn (po-vo-mbo-hbo-wo)
- Kansengelijkheid
- Brede vorming van het onderwijs (kwalificatie, socialisatie, personificatie)

Vier ambities

In januari 2019 is het schoolplan 2019-2023 vastgesteld. Daarin is voor de komende jaren vastgelegd wat de ambities zijn voor de CSG. Deze ambities zijn breed geformuleerd en worden in het schoolplan omgezet in streefdoelen voor de komende planperiode.

Voor de komende vier jaren heeft de CSG een viertal ambities geformuleerd van waaruit elke vestiging het onderwijs vormgeeft. Iedere locatie geeft uiteindelijk zijn eigen kleur aan de uitwerking van de ambities binnen de vestiging. De overeenkomst tussen onze locaties is dat bij een bezoek aan onze scholen iedereen ervaart dat de leerling zich thuis mag voelen bij ons, hier mag hij groeien, verrekijken, keuzes maken en ontmoeten.

Ambitie 1: Verrekijken

Ons onderwijs geeft de leerlingen de kans om verder te kijken dan het dagelijkse stramien dat zij zo goed kennen. Wij dagen de leerling uit om te onderzoeken, te ontdekken, af en toe van perspectief te wisselen en om te verrekijken. Dit betekent dat we in ons onderwijs van binnen naar buiten kijken, eropuit trekken en de buitenwereld binnenhalen, zodat de leerling nieuwe ervaringen kan opdoen en een nieuw vergezicht krijgt. Bij ons ontdekt de leerling onverwachte kanten van zichzelf, hij ontdekt nog meer wie hij is en welke mogelijkheden de wereld hem biedt.

Ambitie 2: Kiezen

Onze huidige maatschappij is er een van snelheid en overdaad. Wij vinden het belangrijk dat de leerling in deze werkelijkheid duurzame keuzes kan maken. Hierbij speelt de continue afweging tussen effecten op korte en lange termijn een grote rol, 'wat vind ik nu leuk', 'wat wil ik straks bereiken' en 'wat is het effect van mijn keuzes op de rest van de wereld?'. Wij stellen de leerling in staat om goede keuzes te maken, waarbij zowel keuzes maken op basis van argumenten als op basis van ervaringen in het programma zijn verwerkt.

Ambitie 3: Ontmoeten

Het oordelen op basis van herkomst, huidskleur, geslacht, religie of seksuele geaardheid draagt niet bij aan een betere wereld, maar ook niet aan een betere schoolloopbaan. Bij ons besteden wij expliciet aandacht aan het veelvuldig ontmoeten van en omgaan met de ander die anders is. Dit helpt leerlingen om in een steeds veranderende populatie, dichtbij of veraf, succesvol te zijn en relaties op te bouwen.

Ambitie 4: Groeien

Bij ons op school krijgt de leerling de ruimte om zichzelf te zijn. Daarom zetten wij naast de dagelijkse lesstof ook de persoonsvorming van de leerling centraal. We hebben aandacht voor de onzekerheden die horen bij de fase van de puberteit en we motiveren de leerling om door te zetten wanneer het moeilijk wordt. Enerzijds stimuleren wij zijn doorzettingsvermogen als er sprake is van een gebrek aan motivatie of interesse. Anderzijds helpen wij de leerling zijn capaciteiten op alle vlakken en alle niveaus te accepteren, ook als de leerling hierover in eerste instantie teleurgesteld is. Wij vinden het een bewijs van doorzettingsvermogen als de leerling de teleurstelling een plek geeft en zijn weg vindt in wat wel tot zijn mogelijkheden behoort. Uiteindelijk sluit iedere leerling zijn vakken in het voor hem hoogst haalbare niveau af. Aan het eind van de rit is de leerling zich bewust van zijn kennis en persoonlijke groei en mag hij met trots zijn diploma in ontvangst nemen.

Jaarplan

De ambities en streefdoelen uit het schoolplan zet elke vestiging om naar concreet meetbare doelen in de jaarplannen voor de komende 4 jaar. Elke vestiging kan daarbij uitvoeringskeuzes maken die passen bij de eigen leerling populatie en fasen in tijd.

De vestigingsdirecteur schrijft voorafgaand aan het nieuwe schooljaar, op basis van het schoolplan en de begroting, een jaarplan voor de vestiging. De directeur-bestuurder stelt dit vast nadat hij advies van de directeur bedrijfsvoering heeft ontvangen in relatie tot de bedrijfsvoering. Het is een richtinggevend document voor het werken binnen de vestiging. De vestigingen evalueren het jaarplan met alle medewerkers. De voortgang wordt regelmatig gemonitord door de directeur/bestuurder.

Vestigingsdirecteuren leggen aan het eind van het jaar verantwoording af aan de directeur-bestuurder. De jaarplannen lopen volgens de ritmiek van het schooljaar.

2.1.9 Kwaliteitszorg

Strategisch kwaliteitsmanagement

Het centrale team Onderwijs en Kwaliteit heeft de opdracht om strategisch kwaliteitsmanagement te implementeren binnen de CSG. Er is een ambitie geformuleerd die onderscheid maakt in de volgende drie facetten van het kwaliteitszorgsysteem: Kwaliteitszorg, Kwaliteitscultuur en Verantwoording en Dialoog.

Het team adviseert en ondersteunt de scholen bij de inrichting van een kwaliteitszorgsysteem en het formuleren van toetsbare en haalbare doelen die beschreven staan in de jaarplannen van de school.

Kwartaalrapportage

In de kwartaalgesprekken, die gevoerd worden tussen directie en het team Kwaliteitszorg wordt verslag gedaan over de doelen en de resultaten van de school. De onderwijsresultaten, (voortgang) vestigingsjaarplannen, onderwijstijd, leerling- en oudertevredenheid staan hierin centraal.

Examencommissie

Binnen iedere vestiging is een Examencommissie benoemd conform de richtlijnen van de Onderwijsinspectie. Leden van het bevoegd gezag hebben geen zitting meer in de examencommissie. De examencommissie heeft de opdracht de kwaliteit van de schoolexaminering te bewaken en te bevorderen op de volgende vier aspecten: inrichting en de uitvoering van de processen, de inhoudelijke kwaliteit van de examinering, aansluiting processen en inhoud bij de visie van de school op toetsing en examinering en de waarborging van het afsluitende karakter van het schoolexamen.

De leden van de examencommissies en de leden van het team Onderwijs en Kwaliteit komen drie keer per jaar bij elkaar om ervaringen en kennis te delen.

Vensters voor verantwoording

De onderwijsprestaties van de verschillende vestigingen zijn terug te vinden in Vensters voor verantwoording. Het team Kwaliteitszorg analyseert de gegevens en adviseert de vestigingen over kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

2.1.10 Huisvesting

Begin 2020 is door de gemeente Groningen het Integraal Huisvestigingsplan vast gesteld. Dit geeft de langverwachte duidelijkheid met betrekking tot de Groningse onderwijshuisvesting.

CSG Augustinus is gehuisvest in een gemeentelijk monument uit de jaren '50 van de vorige eeuw. De huisvesting scoort met name laag op functionele kwaliteit, gezondheid en duurzaamheid. In de periode 2024-2027 is een levensduur verlengende renovatie (transformatie) gepland die het gebouw op nieuwbouwkwaliteit moet brengen. Voor de overige gebouwen is op lange termijn alleen een technische upgrade gepland. In diverse gebouwen is bij de vervanging van de verlichting gekozen voor energiezuinige Ledverlichting. In 2020 gaan we in het gebouw van CSG Wessel Gansfort de ketel vervangen voor een energiezuinige variant.

2.1.11 ICT

De CSG ziet dat de inzet van ICT in de klas de kwaliteit van de lessen kan vergroten en de resultaten van de leerlingen kan versterken. In 2017 zijn de kaders waarbinnen de vestigingen een eigen invulling kunnen geven aan het gebruik van ICT in de lessen vastgesteld. Om dit te stimuleren is er een groep Kritische ICT Liefhebbers (KICTL) in het leven geroepen. Zij zijn de denktank en de stimulators op de eigen locatie. De KICTL zoeken antwoorden op de twaalf gestelde doelen, geformuleerd in het CSG beleid. De portefeuillehouder ICT is voorzitter van het KICTL en maakt de verbinding naar de vestigingsdirecteuren.

In 2019 is invulling gegeven aan de transitie van het gebruik van traditionele ict infrastructuur naar cloud producten. Het onderwijs hangt nog veel aan bestaande producten waardoor de transitie niet snel maar gestaag vordert. Als gevolg van de coronacrisis in 2020 is er een versnelling opgetreden in het lesgeven op afstand. Het is nu zaak om de eerste opbrengsten te bundelen en te borgen. Dat zou helpen om de vraagarticulatie vanuit de vestigingen te versnellen.

"Cloud first" blijft voor CSG belangrijk. Het komende jaar zullen de vernieuwingen en veranderingen in infrastructuur gericht zijn op het gebruik van cloud. Door te werken in de cloud verkleinen we veiligheidsrisico's en vergroten we de mogelijkheden om vanaf allerlei plekken te werken.

2.1.12 Klachten

In het jaar 2019 zijn er vijf formele klachten geweest. Drie daarvan zijn bij de landelijke klachtencommissie ingediend, waarvan één klacht is teruggetrokken. Twee klachten zijn afgehandeld door de directeur/bestuurder.

aantal	indiener	onderwerp	resultaat
1	Ouder / leerling	Onvoldoende (passend) onderwijsaanbod	Afhandeling via de landelijke klachtencommissie (in 2020)
1	Ouder / leerling	Negatief bevorderingsbesluit	Ingediend bij de landelijke klachtencommissie. In tweede instantie is klacht ingetrokken
1	Ouder / leerling	Onvoldoende (passend) onderwijs	Afhandeling via de landelijke klachtencommissie (in 2020)
2	Personeelslid	Grensoverschrijdend woordgebruik	Afgehandeld door de directeur/bestuurder

2.1.13 Informatiebeveiliging en Privacy - IBP

De CSG ontwikkelt haar IBP beleid volgens het in 2018 opgestelde CSG IBP Meerjarenplan. Dit meerjarenplan geeft richting en houvast om op een gestructureerde wijze te groeien naar een volwassenheidsniveau dat nodig is om grip te houden op IBP. Belangrijke elementen uit het meerjarenplan zijn de ontwikkeling van beleidsdocumenten en het werken aan bewustwording. In maart 2019 is een IBP intranet site beschikbaar gesteld als centrale informatiebron voor schoolpersoneel en leerlingen. Naast beleidsstukken en protocollen biedt deze site nieuwsitems, een FAQ-pagina, informatieve video's en de mogelijkheid een datalek te melden. In 2019 zijn diverse protocollen ontwikkeld zoals over bewaartermijnen en de omgang met beeldmateriaal. Gerelateerd aan dit laatste is een online applicatie in gebruik genomen waarmee toestemming digitaal gevraagd en beheerd kan worden. In november is een IBP-gedragscode voor personeel door de medezeggenschapsraad goedgekeurd. In 2019 zijn er geen beveiligingsincidenten bekend geworden waarvan het nodig was deze als datalek bij de Autoriteit Persoonsgegevens te melden. In 2020 zal op basis van de onderwerpen uit de IBP gedragscode een bewustwordingscampagne worden gevoerd in de vorm van themamaanden, waarbij beveiligingsincidenten en datalekken een van de thema's zal zijn.

2.2 Onderwijsprestaties

Aan het eind van deze paragraaf zijn de onderwijsprestaties van de zes CSG vestigingen over 2019 zichtbaar. Het betreft het oordeel van de inspectie over de schooljaren 16-17, 17-18 en de behaalde resultaten in 18-19. Er wordt een driejaarsgemiddelde beschreven voor de vier indicatoren onderwijspositie t.o.v. het basisschooladvies, de onderbouwsnelheid, het bovenbouwsucces en de examencijfers. Alle vestigingen scoren op het berekend oordeel een voldoende.

In de examenresultaten in 2019 lieten een verbetering zien t.o.v. 2018. Die verbetering was vooral zichtbaar bij tl en bij vwo. De havo-afdelingen van CSG behoeven aandacht omdat er sprake is van een licht dalende tendens. Het bovenbouwsucces van de tl-afdeling van CSG Selion zit op de norm. In het licht van de bijzondere categorie leerlingen mag dit gezien worden als een prima resultaat.

Het meerjarenbeeld van de resultaten van CSG geeft voldoende vertrouwen in de toekomst.

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Onderwijsresultaten 2019

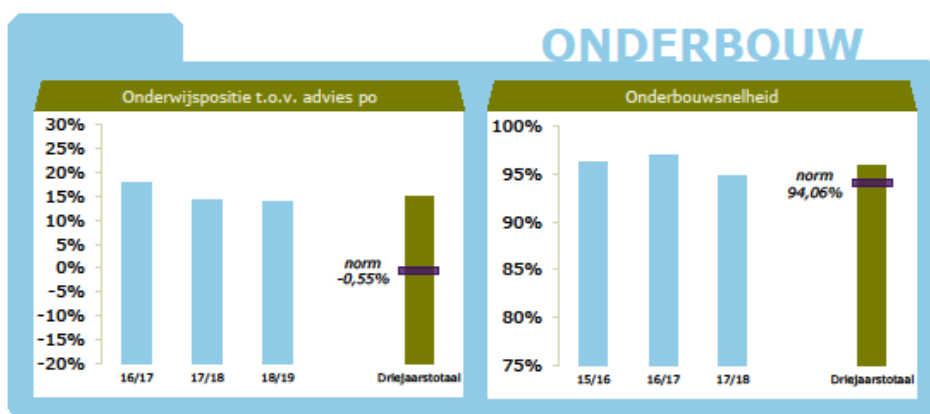
CSG Wessel Gansfort

9731 BW Groningen

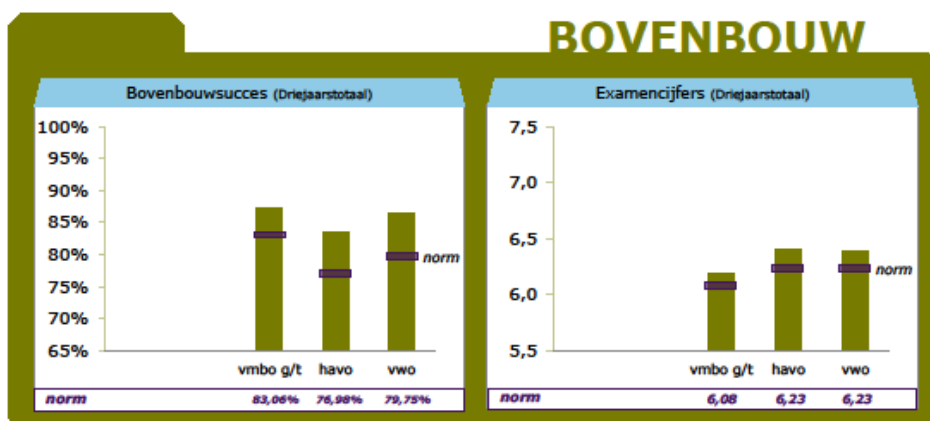
14RP-0

Stichting Christelijk Onderwijs Groningen

ONDERBOUW

BOVENBOUW

Berekend
oordeel

VMBO G/T
voldoende

HAVO
voldoende

VWO
voldoende

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Onderwijsresultaten 2019

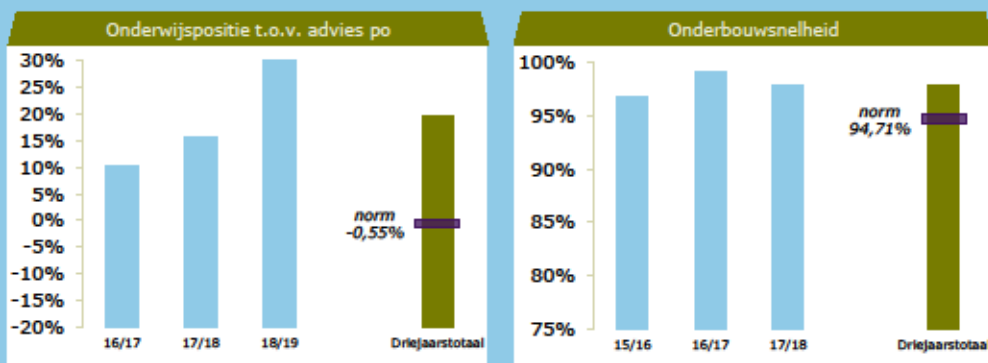
CSG Augustinus

9726 GP Groningen

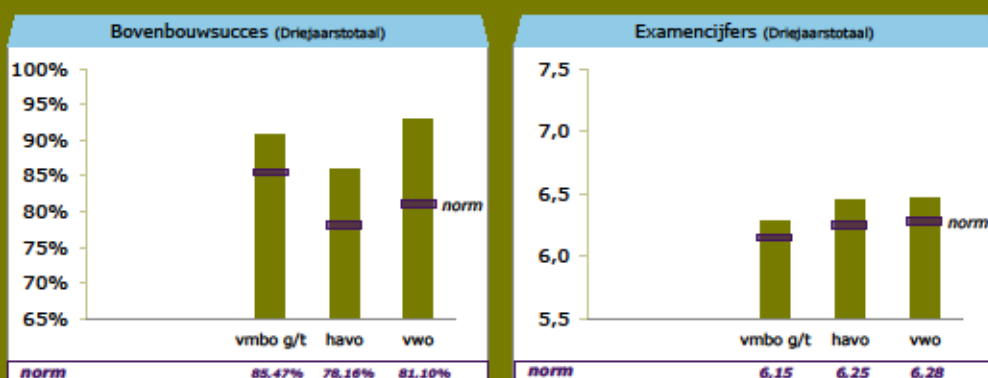
14RP-1

Stichting Christelijk Onderwijs Groningen

ONDERBOUW

BOVENBOUW

Berekend
oordeel

VMBO G/T
voldoende

HAVO
voldoende

VWO
voldoende

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Onderwijsresultaten 2019

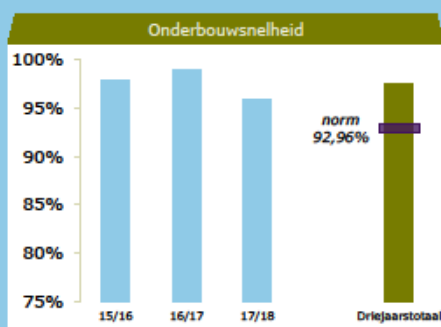
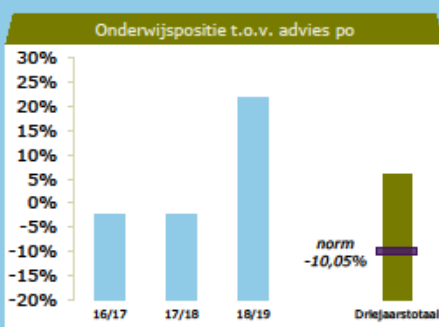
CSG Kluiverboom

9732 KZ Groningen

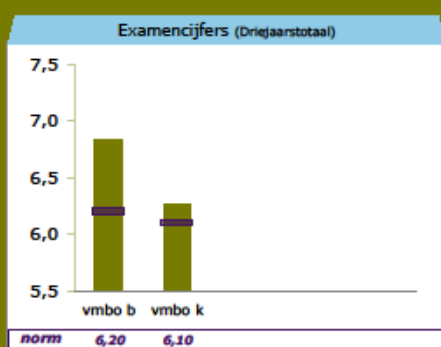
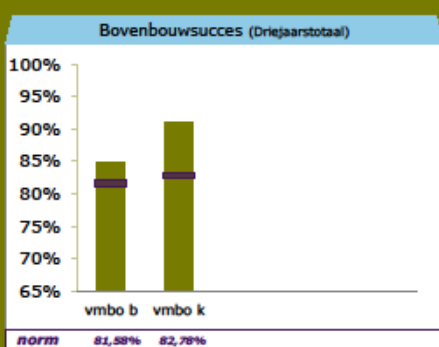
14RP-2

Stichting Christelijk Onderwijs Groningen

ONDERBOUW

BOVENBOUW

Berekend
oordeel

VMBO B
voldoende

VMBO K
voldoende

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Onderwijsresultaten 2019

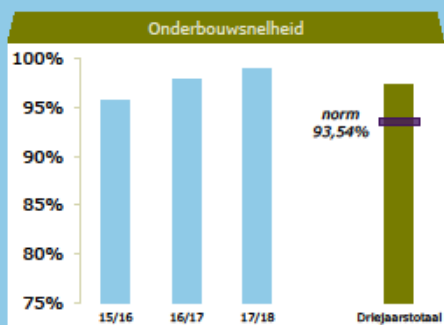
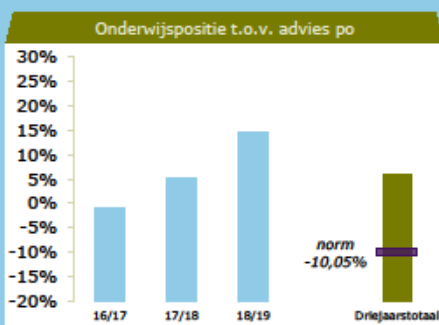
CSG Selion

9743 BG Groningen

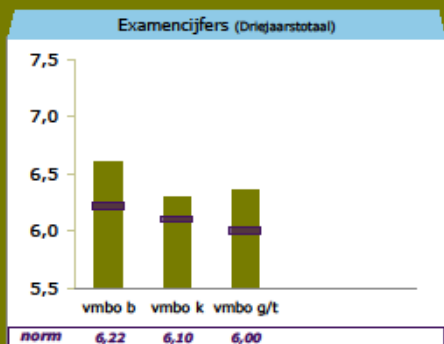
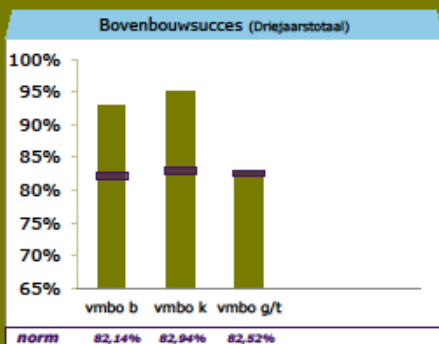
14RP-3

Stichting Christelijk Onderwijs Groningen

ONDERBOUW

BOVENBOUW

Berekend
oordeel

VMBO B
voldoende

VMBO K
voldoende

VMBO G/T
voldoende

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Onderwijsresultaten 2019

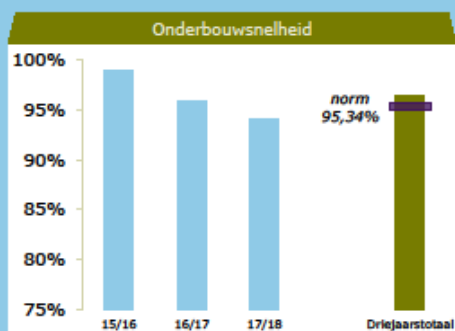
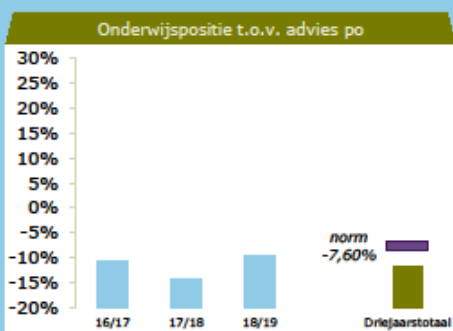
CSG Winsum

9951 HX Winsum Gn

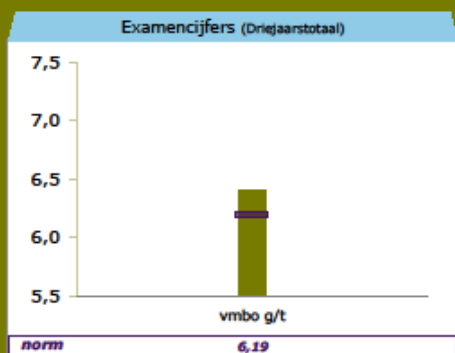
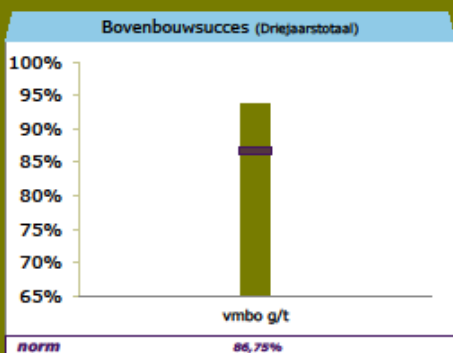
14RP-4

Stichting Christelijk Onderwijs Groningen

ONDERBOUW

BOVENBOUW

Berekend
oordeel

VMBO G/T
voldoende

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Onderwijsresultaten 2019

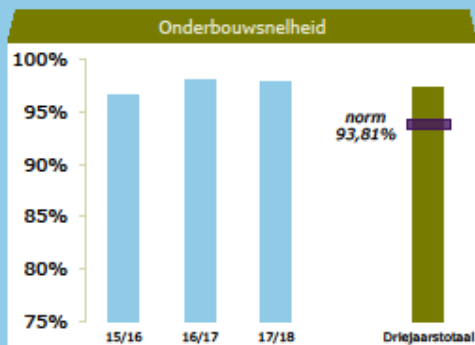
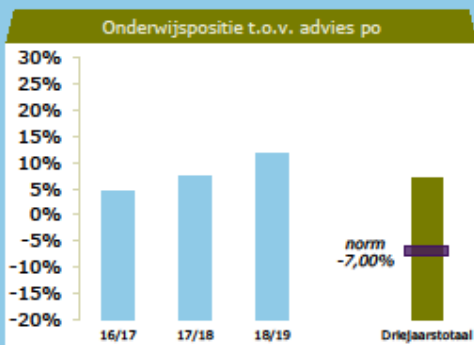
CSG Rehoboth

9602 AB Hoogezand

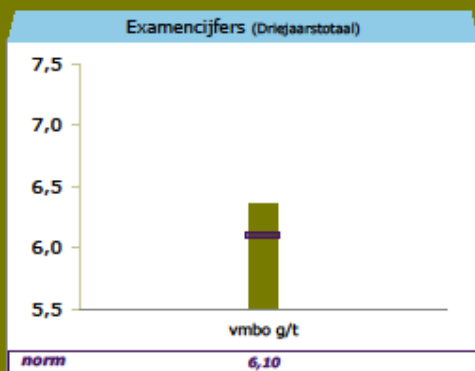
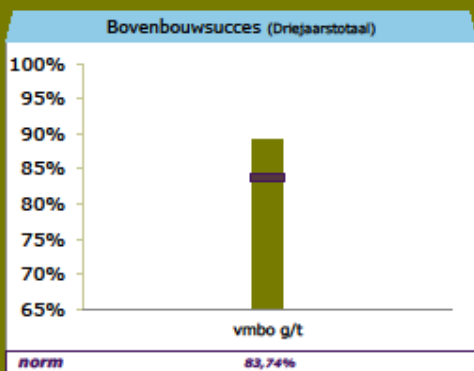
14RP-5

Stichting Christelijk Onderwijs Groningen

ONDERBOUW

BOVENBOUW

Berekend
oordeel

VMBO G/T
voldoende

2.3 Personeel en HRM

2.3.1 Personele bezetting

Onderwijs is mensenwerk! De CSG wil inhoud en vorm geven aan aantrekkelijk, kwalitatief hoogwaardig en passend onderwijs in Groningen en omstreken. Daarvoor is ons personeel van groot belang. We zijn blij dat we aan medewerkers in schaarse vakken een contract voor onbepaalde tijd hebben kunnen bieden en dat we het schooljaar weer konden starten met een complete groep docenten, waarvan sommigen in opleiding. Gezien de ontwikkelingen in de organisatie is er bij de formatie voor 2019/2020 nog steeds voorzichtig omgegaan met het uitgeven van contracten voor onbepaalde tijd, om de flexibiliteit van de organisatie voor nu en de nabije toekomst te bewaken.

De afronding van het werk op de vestiging Rehoboth en de overdracht van het personeel van deze vestiging, had zijn impact op de personele bezetting van de CSG.

Mobiliteit

Mobiliteit is er in verschillende vormen. Vooral onder de medewerkers van de voormalige vestiging CSG Rehoboth heeft mobiliteit plaatsgevonden. Een deel van de medewerkers is in dienst van de CSG gebleven en een deel van de medewerkers is overgedragen aan het Aletta Jacobs College te Hoogezand. Elk jaar is er in beperkte mate sprake van natuurlijk verloop doordat medewerkers ontslag nemen en elders zijn gaan werken of met pensioen gaan. In het schooljaar 19/20 hebben iets meer medewerkers gebruik gemaakt van de mogelijkheid van prepensioen, dan er verwacht werd.

Formatie

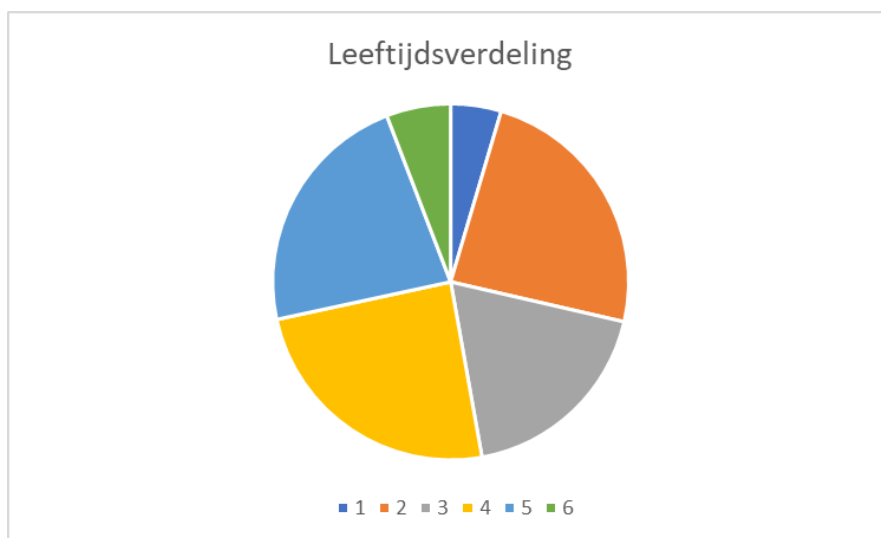
Ook in 2019 heeft het formatieproces geleid tot een zorgvuldige afstemming van lesvraag, taakruimte én de beschikbare menskracht. Docenten werden efficiënt ingezet binnen de formatieruimte, zowel op lesgevende taken als de nodige andere (school-)taken. De gezonde balans tussen de formatieruimte voor onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel, inclusief directie, is gehandhaafd.

Een onderwijsorganisatie heeft een flexibele schil nodig om te kunnen reageren op fluctuaties in de onderwijsvraag (leerlingenaantallen en keuzevakken). Om die reden hebben we in 2019 van een aantal docenten afscheid moeten nemen. Daardoor zijn we in het schooljaar 2019/2020 gestart met veel nieuwe collega's op de diverse vestigingen. Dat vroeg om extra inzet van de secties en schoolopleiders bij het inwerken en begeleiden van nieuwe, vaak minder ervaren docenten.

2.3.2. Kenmerken personeelsbestand

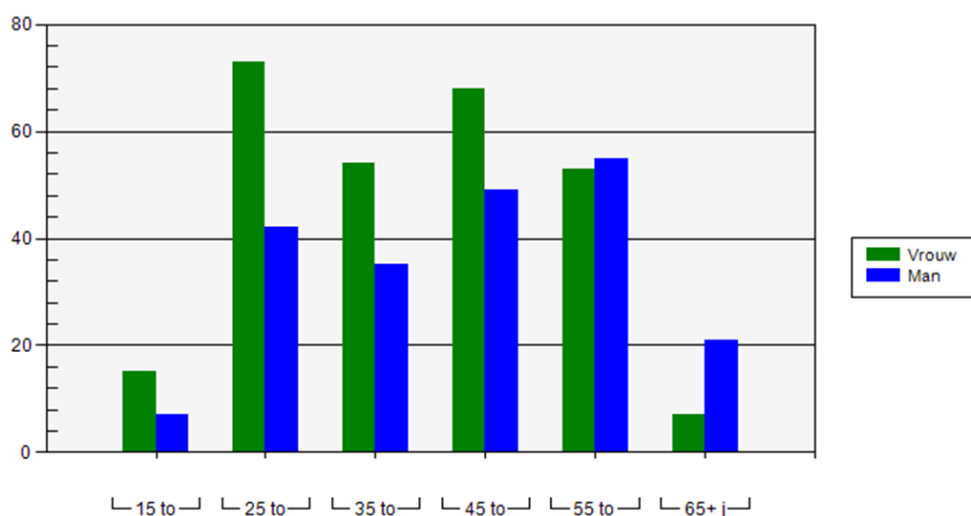
Leeftijdsopbouw

Het schooljaar 19/20 startte in augustus met veel jonge nieuwe docenten. Daarnaast hebben we als CSG afscheid genomen van enkele oudere medewerkers. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers in de organisatie in oktober 2019 was circa 45,2 jaar, net weer iets lager dan vorig jaar.

1	15 – 24 jaar	4	45 - 54 jaar
2	24 - 34 jaar	5	55 – 64 jaar
3	35 - 44 jaar	6	65+ jaar

De leeftijdsverdeling over de seksen, dus het aantal mannen (blauw) en vrouwen (groen) per leeftijdscategorie, is weergegeven in onderstaande tabel. Er is een splitsing gemaakt naar leeftijdscategorie per 10 jaar.

De staafdiagrammen maken duidelijk dat er in de leeftijdscategorieën 15 tot 54 meer vrouwen dan mannen binnen het onderwijzend personeel actief zijn. Dit past binnen het maatschappelijke beeld van feminisering van het onderwijs. In het overzicht wordt het aantal personen vermeld, niet het aantal fte's.

Functiemix

CSG streeft ernaar om inkomsten en uitgaven in het kader van functiemix in balans te houden. Op grond van het personeelsbestand op 1 oktober 2019 kan de CSG nog een aantal benoemingen in LC en LD doen. Dit betekent dat er een vacatureruimte is voor 11,5 fte functie LC en 2 fte functie LD. De invulling van deze vacatures wordt middels een sollicitatieprocedure in schooljaar 19/20 vorm gegeven. Daarnaast is in 2019 opnieuw gekeken naar inhoudelijke criteria om LC- en LD-functies toe te kennen en is dat uitgewerkt in nieuwe functieomschrijvingen. Inmiddels is door de personeelsgeleding van de Medezeggenschapsraad ingestemd met het beleid functiemix.

Bevoegdheid van docenten

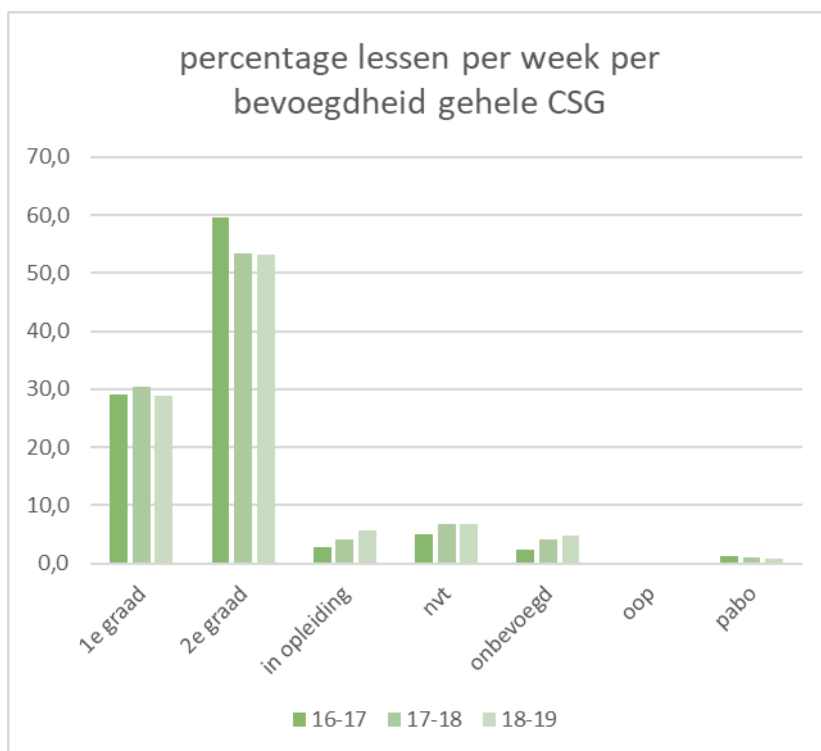
Het uitgangspunt van de CSG is het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs en dat doen we met kwalitatief goede docenten. En hoewel de kwaliteit van de gegeven lessen niet altijd samenhangt met het feit of iemand bevoegd is, streeft de CSG naar een situatie waarin alle lessen door bevoegd personeel gegeven worden. Daarom is het personeelsbeleid gericht op het vinden, binden en boeien van bevoegd personeel. Daar waar personeel (nog) onbevoegd is, wordt het gestimuleerd een bevoegdheid te halen ofwel de studie af te ronden met een diploma dat leidt tot een onderwijsbevoegdheid.

De meeste medewerkers hebben een eerste- of tweedegraadsbevoegdheid. Enkele medewerkers zijn met hun pabodiploma onder-bevoegd. Zij worden ingezet binnen de onderbouw van het vmbo omdat daar de pedagogische relatie cruciaal is. Sinds 2018 werd er door enkele medewerkers gebruik gemaakt van het verkorte traject tot het behalen van een brede vmbo onderbouwbevoegdheid.

Daarnaast is er een andere groep onderbevoegd. Dit betreft de groep docenten die naast het vak waarvoor ze bevoegd zijn, andere vakken geven. Dit gebeurt om dezelfde reden (nl. de pedagogische relatie) en is een weloverwogen keus in het belang van de leerling.

Als laatste zien we dat de nieuwe vakken binnen het vmbo, zoals PIE (produceren, installeren en energie) of BWI (bouwen, wonen en inrichten) gegeven worden door zeer bekwame docenten met een bevoegdheid die voorheen toereikend was. De eerste lichting bevoegde docenten voor deze vakken moet nog van de opleiding komen.

De meeste onbevoegde docenten in onze organisatie die ingezet worden op reguliere uren, volgen een opleiding conform een studieplan. In totaal zijn er 281 (ca. 192 fte) OP medewerker bij de CSG in dienst op reguliere uren. Het percentage (on-)bevoegd gegeven lessen is weergegeven in de grafiek.

NB: n.v.t:
lessen waar geen

bevoegdheid voor is, nl. talentstroom, mentorles,

ondersteuningsles, LOB

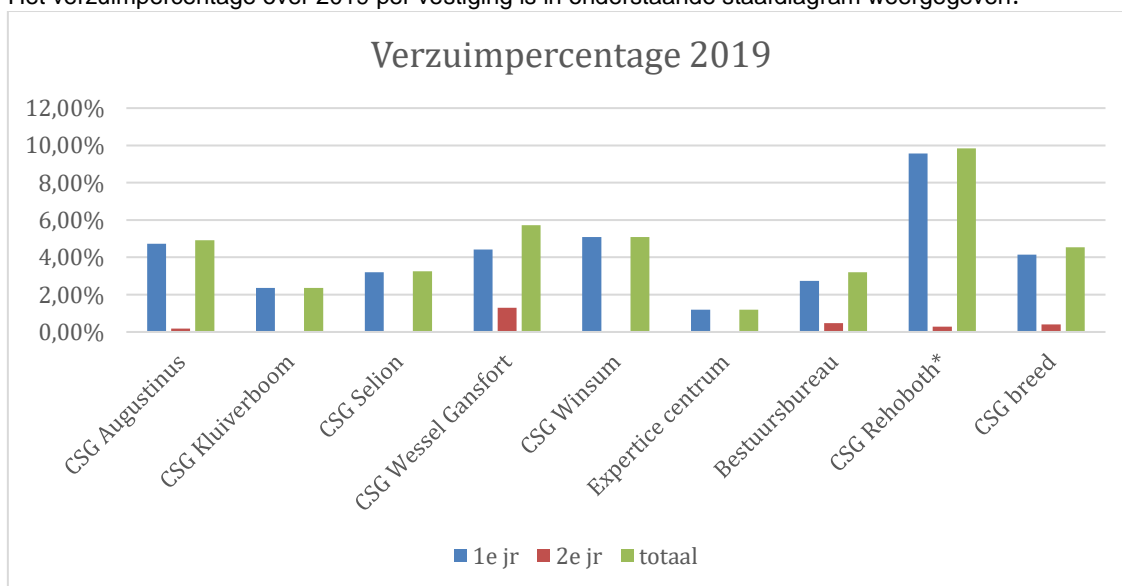
oop: inzet ondersteunend personeel bij bijvoorbeeld talentstroom

onbevoegd: inclusief onder-bevoegd (bevoegd voor ander vak / bevoegd voor voorloper van nieuw vmbo vak)

2.3.3 Verzuim en preventie

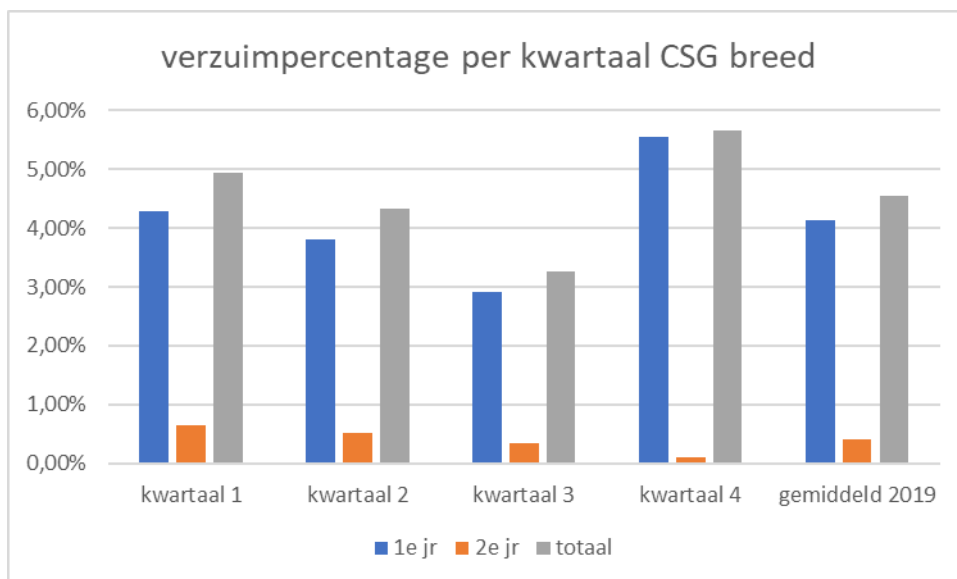
Verzuimcijfers

Het verzuimpercentage over 2019 per vestiging is in onderstaande staafdiagram weergegeven.

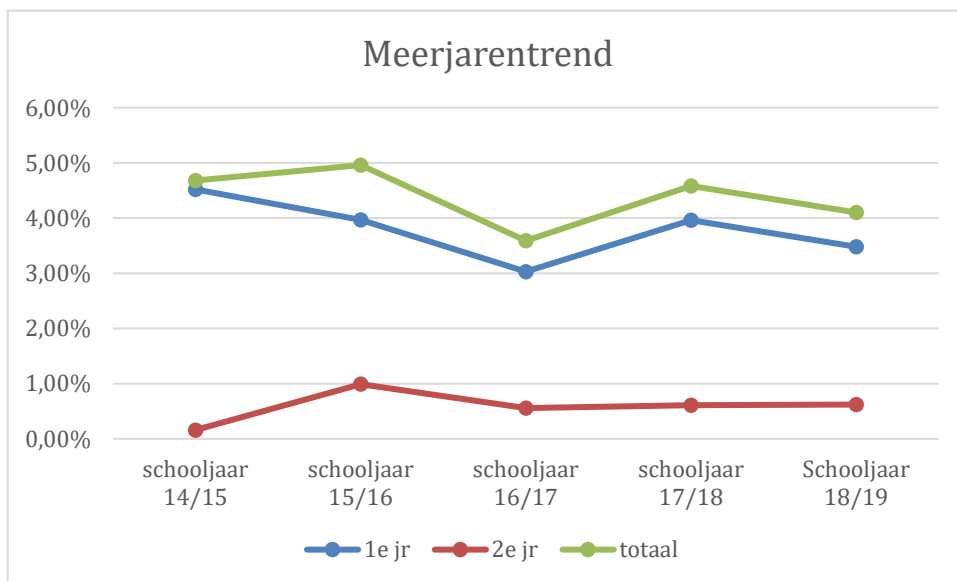

NB. Bij CSG Rehoboth waren twee personen in het kleine team langdurig uitgevallen.

Het verloop van het verzuim in 2019 voor de gehele CSG per kwartaal is hieronder weergegeven.

Hieronder is de meerjaren trend van het gemiddelde verzuimpercentage tot en met 2019 te zien.

Het percentage langdurig verzuim blijft mooi stabiel, terwijl het verzuimpercentage in totaliteit weer een lichte daling laat zien. De piek in het schooljaar 17/18 hing mede samen met de flinke griepgolf in de winter van schooljaar 17/18.

Verzuimbeheersing

Blijvende aandacht voor en sturing op het verzuimgedrag van medewerkers, leidt tot een daling van het verzuimpercentage in 2019 ten opzichte van het voorgaande jaar. Voor het langdurig verzuim heeft de CSG helaas te maken met enkele medewerkers die niet werk gerelateerd langdurig (chronisch of ernstig) ziek zijn. In 2019 zijn, na twee jaar ziekte, enkele medewerkers (gedeeltelijk) uitgestroomd naar de WIA.

Het vroegtijdig signaleren, interveniëren én de-medicaliseren van het verzuim leidt tot een beter inzicht in het ziekteverzuim. Leidinggevendenden pakken hun rol om samen met hun medewerkers te werken aan een spoedig herstel. De afdeling hrm geeft daarbij gevraagd en ongevraagd steun en advies. Advies kan betrekking hebben op de inzet van een interventie zoals leefstijladvies of coaching bij het uit balans raken van de medewerker. In 2019 is opnieuw de preventie training 'Veerkracht' aangeboden. Deelnemers krijgen handvatten om in balans te blijven bij alle veranderingen waarmee we in ons werk en leven geconfronteerd worden.

2.3.4 Beleid

Het hoofd hrm is samen met de portefeuillehouder hrm verantwoordelijk voor het personeelsbeleid. Zij voeren structureel overleg waarbij de meerjaren hrm-beleidsagenda leidend is. Onderwerpen die het afgelopen jaar aandacht hebben gekregen zijn: het actualiseren van het integraal personeelsbeleid en het actualiseren van het functieboek.

2.3.5 Professionele ontwikkeling

Sinds enkele jaren zijn de vestigingsdirecteuren integraal verantwoordelijk geworden voor hun vestiging en daarmee ook voor scholing, kwaliteitsbevordering en verdergaande professionalisering van hun personeel. De CSG wil aantrekkelijk, kwalitatief hoogwaardig en passend onderwijs bieden. De kwaliteit van onderwijs hangt mede samen met de kwaliteit van hen die onderwijs verzorgen. Daarom wordt er op iedere vestiging inhoud gegeven aan professionalisering door verder te gaan met de inzet van Lesson Study. Verder werd er in het najaar een CSG brede studiedag georganiseerd rondom het nieuwe schoolplan en de daarin beschreven ambities. Daarnaast wordt op sectieniveau en op individueel niveau gestuurd op deskundigheidsbevordering. Door het voeren van de hr-gesprekkencyclus kunnen medewerker en leidinggevende verkennen welke ontwikkeling wenselijk is. De hrm-afdeling heeft hierin een adviserende rol.

Verder kent de CSG een aantal centraal georganiseerde trainingen, zoals EHBO- en BHV-trainingen. Jaarlijks wordt er op vestigingsniveau ingezet op teamvorming (teambuilding) en samenwerking en zijn diverse werkgroepen actief in het kader van onder meer onderwijsvernieuwing en kwaliteitsverbetering.

De deskundigheidsbevordering onder het onderwijzend personeel wordt voor een deel ingevuld op vestigingsniveau en voor het andere deel door de individuele medewerker. Een voorbeeld van deskundigheidsbevordering op vestigingsniveau is een bijeenkomst georganiseerd voor de medewerkers rondom thema's zoals formatief evalueren, 'levende taal' en 'ICT in het onderwijs'. Diverse medewerkers volgden een training of een congres om hiermee up-to-date te blijven op hun kennisgebied.

De lerarenbeurs wordt door OP-ers ingezet om een eerste of tweede bevoegdheid te halen. Het gereserveerde scholingsbudget van €600,- voor het OP en €500,- voor het OOP is niet uitgeput.

Om nog onervaren docenten te steunen en te behouden voor het onderwijs, wordt samengewerkt met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) in het project "Inductie in het noorden". Er is budget vrijgemaakt voor dit

project waarin de schoolopleiders een voortrekkersrol vervullen. Het betreft een inductietraject van drie jaar i.p.v. het gangbare eenjarige traject.

Er is scholingsbeleid voor zowel directie, onderwijsondersteunend als onderwijzend personeel dat verder gaat dan de CAO VO aangeeft. Leidinggevenden worden verplicht opleidingen te volgen in het kader van (onderwijskundig) leiderschap. Er wordt ook een traject aangeboden dat kan leiden tot een master in Educational Leadership. Een aantal medewerkers heeft een scholing of opleiding aangevraagd met het oog op een in de toekomst gewenste functie. Daarvoor wordt het scholingsbudget van de medewerker ingezet, aangevuld met extra budget. Deze medewerkers maken afspraken over voortgang en toekomstig nut voor de organisatie.

In het najaar van 2019 is de subsidie 'Regionale aanpak lerarentekort (RAL) toegewezen aan de besturen die vertegenwoordigd zijn in het VO-MBO platform Groningen. In de loop van 2020 zullen onderzoeksresultaten leiden tot voorstellen die opgenomen kunnen worden in het regionale masterplan terugdringing leraren- / personeelstekort.

2.4 Financieel bestuursverslag

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Baten			
Rijksbijdragen	28.076.993	26.863.813	27.201.477
Overige overheidsbijdragen	-	7.500	-
Overige baten	1.397.814	1.319.218	1.470.609
Totaal baten	29.474.807	28.190.531	28.672.087
Lasten			
Personeelslasten	22.661.744	22.534.893	22.297.355
Afschrijvingen	1.284.097	1.362.831	1.182.624
Huisvestingslasten	1.688.256	1.714.173	1.629.773
Overige lasten	3.049.195	2.552.729	3.301.403
Totaal lasten	28.683.291	28.164.626	28.411.155
Saldo baten en lasten	791.516	25.905	260.931
Financiële baten en lasten	2.058	10.000	3.601
<u>Resultaat</u>	<u>793.574</u>	<u>35.905</u>	<u>264.532</u>

2.4.1 Resultaatanalyse

Resultaatanalyse

Het nettoresultaat over 2019 bedraagt € 793.574 positief. Dit is € 757.669 beter dan het begrote resultaat van € 35.905 positief. De afwijkingen worden veroorzaakt door hogere baten; rijksbijdragen (deels ter besteding in 2020 en 2021) en overige baten en hogere lasten; personeel en overige lasten. In de onderstaande resultaatanalyse worden de verschillen tussen de begroting en de realisatie toegelicht. Het bedrag met een min ervoor betekent dat het een verlies betreft. De reserves worden volledig toegelicht.

Baten (€ 1.284.276)

3.1 Rijksbijdragen ministerie OCW (verschil werkelijk – begroot € 1.213.180)

De realisatie van de rijksbijdrage personeel en materieel is hoger dan begroot.

De afwijkingen in de rijksbijdragen OCW betreffen:

- a. Vooruit ontvangen eenmalige bijdrage werkdrukvermindering 2020-2021 € 488.000;
- b. Verhoging van de bekostiging personeel (GPL) € 359.600;
- c. Vooruit ontvangen GPL Loonruimte 2020 € 173.800;
- d. Hogere bijdrage Prestatiebox vanwege indexatie € 88.300.;
- e. Hogere uitkering voor ondersteuning door het samenwerkingsverband (€ 56.500). De samenwerkingsverbanden hebben de vergoeding per leerling over de hele linie (basis, OPP-leerrendement en OPP overig) meer verhoogd dan verwacht;
- f. Hogere overige subsidies (zij-instroom, VMBO en lerarenbeurs) € 47.000.

3.2 Overige overheidsbijdragen (verschil werkelijk – begroot -/- € 7.500)

De jaarlijkse subsidie die we kregen van de gemeente Hoogezand-Sappemeer is komen te vervallen.

3.5 Overige baten (verschil werkelijk – begroot € 78.596)

De overige baten zijn hoger, omdat we meer medewerkers hebben gedetacheerd bij andere organisaties (€ 90.000), de ouderbijdrage is hoger dan begroot o.a. door minder derving (€ 16.000) en de overige baten € 7.000 hoger waren dan verwacht. De kantine-opbrengsten waren, door aanpassing van het assortiment i.v.m. project gezonde school en de betaalwijze, daarentegen € 35.000 lager.

Lasten (-/- € 518.665)

Personele lasten (verschil begroot - werkelijk -/- € 126.851)

De personele lasten zijn door een aantal oorzaken hoger dan we hadden ingeschat:

- We hebben, mede door de krappe arbeidsmarkt en de daaruit voortvloeiende marktwerking, meer externen ingezet € 56.800;
- We moesten een loon nabetaling doen i.v.m. een langdurige rechtszaak € 70.000.

De verhoging van de salarissen per 1 juni 2019 van 2,15% hadden we reeds in de begroting opgenomen en heeft dus niet tot een verschil geleid.

4.2 Afschrijvingen (verschil begroot - werkelijk € 78.734)

De afschrijvingslasten zijn lager, omdat investeringsprojecten in ICT goedkoper zijn uitgevallen. Daarnaast zijn deze lasten deels in 2018 genomen en in dat jaar ten laste van het resultaat gebracht.

4.3 Huisvestingslasten (verschil begroot - werkelijk € 25.917)

De huisvestingslasten zijn lager uitgevallen door minder gasverbruik en een lager KWh tarief.

4.4 Overige materiële lasten (verschil begroot – werkelijk - € 496.466)

Deze kosten zijn hoger:

- De overige onderwijslasten zijn hoger omdat de activa van onze vestiging Rehoboth zijn afgeboekt.

De overdrachtsbalans van de Rehoboth ziet er als volgt uit:

Aletta betaalt aan CSG voor m.n. gebouw	€ 160.000
<u>CSG betaalt aan Aletta voor m.n. personeelslasten</u>	<u>€ 160.000</u>
Per saldo	€ 0

- De kosten voor de leer-/werkboeken en leermiddelen secties waren hoger dan begroot (€ 93.000);
- Meer leerlingen dan begroot zijn uitbesteed naar andere scholen (€ 85.100);
- De kosten van reizen zijn hoger uitgevallen dan begroot (€ 75.800);
- Hogere juridische kosten i.v.m. een lang lopende rechtszaak (€ 72.600);
- Hogere kosten voor de samenwerking/overdracht/overname van andere scholen (€ 35.000);
- Hogere lasten i.v.m. het afboeken van een aantal oninbare ouderbijdrage vorderingen (€ 25.000).

4.5 Financiële baten en lasten (verschil begroot – werkelijk -/- € 7.942)

Door de aanhoudend zeer lage rentestand zijn onze rentebaten lager dan begroot.

Reserves (mutatie € 793.574)

Via resultaatsbestemming worden jaarlijks overschotten in een boekjaar toegevoegd en tekorten onttrokken aan de algemene reserve. De private bestemmingsreserve bestaat uit een bijdrage boekenfonds en de ouderbijdrage. Een verdere specificatie staat in de jaarrekening opgenomen.

	Stand per 1 januari 2019	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2019
Algemene reserve	6.164.874	208.239	-	6.373.113
Bestemmingsreserve publiek	3.355.654	585.335	-	3.940.989
Bestemmingsreserves privaat	398.624	-	-	398.624
<u>Eigen Vermogen</u>	9.919.153	793.574	-	10.712.727
Uitsplitsing				
<i>21150 - Algemene reserve</i>	6.164.874	208.239		6.373.113
<u>Algemene reserve</u>	6.164.874	208.239	-	6.373.113
<i>21210 - Bestemmingsreserve personeel</i>	136.652	-	-	136.652
<i>21212 - Bestemmingsreserve BAPO</i>	128.531	-32.716	-	95.815
<i>21250 - Bestemmingsreserve Loonruimte</i>	-	173.800	-	173.800
<i>21260 - Bestemmingsreserve Werkdrukverlichting</i>	-	488.279	-	488.279
<i>21305 - Bestemmingsreserve publiek*</i>	3.090.471	-44.028	-	3.046.443
<u>Bestemmingsreserve publiek</u>	3.355.654	585.335	-	3.940.989
<i>*Nieuwbouw Kluiverboom</i>		-19.500		
<i>*Nieuwbouw bestuursbureau</i>		-24.528		
<i>21300 - Bestemmingsreserve privaat</i>	398.624	-	-	398.624
<u>Bestemmingsreserves privaat</u>	398.624	-	-	398.624

Financiële situatie

Op 31 december 2019 voldoet de CSG aan de gestelde financiële criteria. De liquiditeit is 3,2 (was 3,0) de solvabiliteit inclusief voorzieningen is 80% (was 80%).

Spreiding rekeningen	2019	2018
ING Spaarrekening	4.721.754	3.720.420
ING overig	95.102	79.266
ING Betaalrekening	1.787.035	1.299.901
ABN AMRO	3.208.124	3.206.354
vermogensspaarrekening		
ABN-AMRO	1.000.000	1.000.000
vermogensspaarrekening		
ABN-AMRO overig	327	472
Kas	5.976	6.479
Kruisposten	-385	2.265
Totaal liquide middelen	10.817.933	9.315.156
Spreiding over de banken		
ING	6.603.891	5.099.586
ABN-AMRO	4.208.451	4.206.354
Kas	5.976	6.479
Kuisposten	-385	2.265
Totaal liquide middelen	10.817.933	9.315.156

De looptijd voor deze producten is niet langer dan 3 maanden waardoor de CSG voldoet aan de kaders van de regeling van de minister en aan haar eigen treasurystatuut.

Door de bovenstaande liquide middelen heeft de CSG geen verdere (externe) financieringsbehoefte.

Treasurystatuut

De SCOG heeft op 21 juni 2017 het treasurystatuut vastgesteld. Voor geheel 2019 geldt dat de SCOG geen lang lopende beleggingen heeft en is reeds conform het in 2018 vastgestelde statuut gehandeld. Dit statuut voldoet aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

	Financiële kengetallen	2019	voldoet aan toetsingskader en signaleringsvoorwaarden	2018	voldoet aan toetsingskader en signaleringsvoorwaarden
	Balans				
1	Weerstandsvermogen grondslagen OCW	36%	ja; ja	35%	ja; ja
2	Solvabiliteit inclusief voorzieningen	80%	ja; ja	80%	ja; ja
3	Liquiditeit	3,2	ja; ja	3,0	ja; ja
	Exploitatie				
4	Rentabiliteit	2,7%	ja; ja	0,9%	ja; ja
5	Huisvestingsratio	6,2%	ja; ja	6,1%	ja; ja

Toelichting

	Financiële kengetallen	bestuurlijk toetsingskader CSG	signaleringsvoorwaarden <i>Inspectie van het Onderwijs</i>
	Balans		
1	Weerstandsvermogen grondslagen OCW	minimaal 20%	minimaal 5%
2	Solvabiliteit inclusief voorzieningen	minimaal 40%	minimaal 30%
3	Liquiditeit	minimaal 1,5	minimaal 0,75
	Exploitatie		
4	Rentabiliteit	tussen -2% en +3%	1-jarig < - 10% 2-jarig < - 5% 3-jarig < 0%
5	Huisvestingsratio	Maximaal 10%	Maximaal 10%

Voor bijna alle kengetallen geldt dat de eisen in het bestuurlijk toetsingskader van de CSG hoger zijn dan bij de signaleringsvoorwaarden van het Onderwijs. Dit komt omdat de CSG vergeleken met landelijk een hoger risicoprofiel heeft, doordat ze in een krimp regio actief is en bij de grootste vestiging een sterk verouderde gebouwsituatie heeft.

Vordering op OCW

Er is conform de "Regeling onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging VO 2018" een vordering op OCW opgenomen van € 1.

Weerstandsvermogen op basis van grondslagen OCW

Met ingang van het jaar 2007 zijn scholen verplicht verantwoording af te leggen over het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen wordt verkregen door het totale eigen vermogen, zonder onderscheid naar bestemmingsreserves en private reserves uit te drukken in een percentage van de totale baten.

Door de Inspectie van het Onderwijs is in 2016 gekozen voor de volgende signaleringsgrenzen:

- Weerstandsvermogen moet groter zijn dan 5%.

Met een weerstandsvermogen van 36% bevinden de reserves van de CSG duidelijk boven het minimale vereiste percentage.

Solvabiliteit inclusief voorzieningen

Bij de berekening van dit percentage wordt het eigen vermogen vermeerderd met de voorzieningen alvorens het wordt uitgedrukt in een percentage van het eigen vermogen. Een solvabiliteitspercentage van 80% is ruim voldoende.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is haar verplichtingen op korte termijn te voldoen. Het verhoudingscijfer komt tot stand door de liquide middelen te vermeerderen met de vlottende activa en dit totaal vervolgens te delen op de schulden op korte termijn. Met een verhoudingscijfer van 3.2 kan de liquiditeit van de CSG als goed worden beoordeeld.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de baten en lasten elkaar in evenwicht houden en wordt berekend door het resultaat te delen door de totale baten. De rentabiliteit bedraagt 2,7%.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft inzicht in het deel van de uitgaven voor huisvesting ten opzichte van de totale lasten en wordt berekend door de huisvestingslasten en de afschrijving voor gebouwen en terreinen te delen door de totale lasten. De huisvestingsratio is 6,2%.

2.4.2. Continuïteit en risico's

2.4.2.1 Vooruitblik

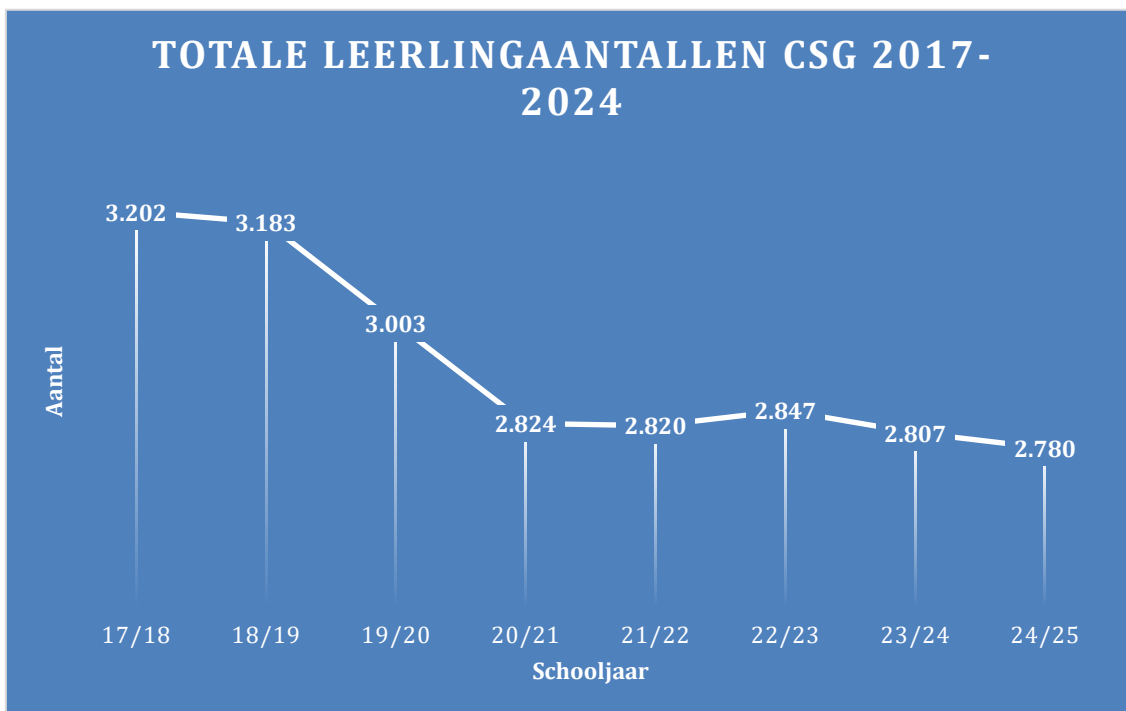
De in dit document opgenomen toekomstgerichte cijfers zijn ontleend aan de op 12 december 2019 door de Raad van Toezicht goedgekeurde meerjarenbegroting. Komend jaar wijkt af van een regulier jaar, omdat dit het eerste jaar is zonder CSG Rehoboth en het jaar waarin we eind juli CSG Winsum overdragen aan het HHC.

2.4.2.2 Kengetallen

	2020	2021	2022	2023	2024
Personele bezetting in gemiddelde fte					
Management/Directie	6,6	6,0	6,0	6,0	6,0
Onderwijzend Personeel	202,6	190,9	189,6	187,9	185,4
Overige medewerkers	72,9	69,3	68,4	67,2	67,2
Totale personele bezetting in fte	282,1	266,2	264,0	261,1	258,6

Het overdragen van vestiging Winsum zorgt voor de daling categorie directie in 2020. De daling van het leerlingaantal zorgt voor de overige dalingen in personele bezetting.

2.4.2.3 Leerlingenaantallen

Het aantal leerlingen in cursusjaar 2019-2020 is ten opzichte van 2018-2019 gedaald met 5,7% (180 leerlingen). Dit komt door het overdragen van de vestiging Rehoboth (- 186 leerlingen). De overige vestigingen zijn per saldo stabiel gebleven. In het komende jaar zal het totaal aantal leerlingen van de CSG dalen door het overdragen van de vestiging Winsum, dit is een daling van 187 leerlingen. De overige vestigingen blijven per saldo nagenoeg gelijk (+ 8 leerlingen).

Op basis van de demografische ontwikkeling buiten de gemeente Groningen neemt binnen 15 jaar het aanbod 12-jarigen af met ruim 30%. De demografische ontwikkeling binnen de stad Groningen is gunstig: een toename van het aanbod 12-jarigen met een kleine 11%. Ook de stadse CSG-vestigingen betrekken voor een deel de leerlingen uit de krimpgebieden. Demografische groei in de stad Groningen compenseert niet geheel de krimp in de Ommelanden voor de CSG als totaal.

2.4.2.4 Balans

	Jaarrek.	Jaarrek.	Begroting	MJB	MJB	MJB	MJB
Balans per ultimo	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Materiele vaste activa	6.728.492	6.207.302	6.324.544	6.795.610	7.732.577	7.482.931	7.280.171
Vorderingen	488.864	280.042	280.042	280.042	280.042	280.042	280.042
Liquide middelen	9.315.156	10.817.934	10.768.461	10.043.879	8.655.359	9.113.900	9.317.378
Totaal Activa	16.532.512	17.305.278	17.373.047	17.119.531	16.667.978	16.876.873	16.877.591
Algemene Reserve	6.083.895	6.373.113	6.583.337	6.749.898	6.643.702	6.897.704	6.943.528
Bestemmingsreserve publiek	3.436.633	3.940.989	3.387.597	2.968.569	2.624.541	2.580.513	2.536.485
Bestemmingsreserve privaat	398.624	398.624	398.624	398.624	398.624	398.624	398.624
Voorzieningen	3.322.632	3.109.112	3.559.968	3.537.719	3.515.470	3.493.221	3.470.972
Kortlopende schulden	3.290.728	3.483.440	3.443.521	3.464.721	3.485.641	3.506.811	3.527.982
Totaal Passiva	16.532.512	17.305.278	17.373.047	17.119.531	16.667.978	16.876.873	16.877.591

Bovenstaande balans is opgebouwd vanuit de in de jaarrekening goedgekeurde balans per 31 december 2018 en de in december 2019 goedgekeurde meerjarenbegroting. In deze meerjarenbalans kan worden afgelezen dat de materiële vaste activa (MVA) in de periode 2018-2020 zullen dalen, vanwege het afstoten van de vestigingen Rehoboth en Winsum. Daarna groeit de MVA weer door investeringen in met name de ICT.

De stijging van de algemene reserve wordt veroorzaakt door de jaarlijkse exploitatieresultaten uit gewone bedrijfsuitoefening. De bestemmingsreserve publiek neemt af, omdat we in de periode 2020-2022 gaan investeren in de Doorlopende leerlijn PO-VO en de Kwaliteitsimpuls Groningen. Beide investeringen komen ten laste van de Groninger Gelden die vallen onder de Bestemmingsreserve publiek. Daarnaast zijn de Convenants gelden Werkdruk eind 2019 toegevoegd aan de Bestemmingsreserve publiek conform de richtlijnen van het ministerie. Deze worden in 2020 en 2021 onttrokken aan de Bestemmingsreserve publiek.

De personele voorzieningen zullen in de periode 2019-2022 gaan dalen. De voorziening van jubilea en duurzame inzetbaarheid zullen dalen vanwege de daling van de formatie. De voorziening transitievergoedingen zal geheel vrijvallen, omdat transitievergoedingen worden gecompenseerd door het UWV. De voorziening Spaarverlof neemt weer toe door een toename van het aantal deelnemers.

2.4.2.5 Staat van baten en lasten

Hieronder de staat van baten en lasten 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rijksbijdragen	28.076.993	26.422.910	24.927.533	24.855.144	25.241.231	25.076.629
Overige baten	1.397.814	1.330.912	1.117.460	1.120.520	1.122.180	1.056.240
Totale Opbrengsten	29.474.807	27.753.822	26.044.993	25.975.664	26.363.411	26.132.869
Personeelslasten	22.661.744	21.562.491	20.698.774	20.898.512	20.865.783	20.879.264
Afschrijvingen	1.284.097	1.474.758	1.269.059	1.320.158	1.364.646	1.320.760
Huisvestingslasten	1.688.256	1.533.033	1.461.338	1.461.388	1.461.438	1.457.988
Overige lasten	3.049.195	3.017.347	2.493.289	2.446.130	2.461.570	2.473.060
Totale kosten	28.683.291	27.587.629	25.922.460	26.126.189	26.153.437	26.131.073
Rentebaten	2.058	0	0	0	0	0
Resultaat gewone bedrijfsuitoefening	793.574	166.193	122.533	-150.524	209.974	1.796
Kwaliteitsimpuls Groningen 2020-2022	0	150.000	300.000	300.000	0	0
Project doorgaande leerlijn PO-VO	0	75.000	75.000	0	0	0
Resultaat	793.574	-58.807	-252.467	-450.524	209.974	1.796

De Rijksbijdragen dalen in de jaren 2020 en 2021 door de daling van het leerlingenaantal als gevolg van sluiting van de CSG Rehoboth en CSG Winsum. In de jaren daarna stijgt de rijksbijdrage weer, omdat de jaarlijkse indexering van de GPL meer opbrengsten genereert dan dat de daling i.v.m. de krimp van het leerlingenaantal kost.

2.4.3 Interne beheersing

In 2019 hebben we een nieuw schoolplan opgesteld voor de periode 2019-2023. Vanuit dit CSG-schoolplan maken de vestigingen hun vestigingsjaarplannen. De vestigingsdirecteur en de directeur bedrijfsvoering overleggen vervolgens over de gevolgen van deze plannen op de bedrijfsvoering en de begroting. De directeur-bestuurder stemt uiteindelijk in met de totale begroting.

Naast het hierboven vastgestelde beleid op strategisch en tactisch niveau heeft de CSG haar financiële beleid geformaliseerd. Enerzijds betreft dit de vastlegging van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op de CSG-niveau (Raad van Toezicht, directeur-bestuurder) anderzijds de resultaatverantwoordelijkheid van de vestigingen. Daarnaast is er een apart Treasurystatuut opgesteld.

De CSG heeft in 2017 de specifieke administratieve organisatie/interne controle (AO/IC) beschreven en er wordt gewerkt op basis van een jaarplanning. In 2020 gaan we de AO/IC beschrijving updaten. Er is een centraal inkoopbeleid vastgesteld. De grote inkoop is gecentraliseerd en het aantal inkopers op de vestiging sterk gereduceerd. De inkopers op vestigingen staan in nauw contact met de centrale inkoper. Door bij de inkoop en het contractbeheer te werken volgens het gecoördineerde inkoopmodel reduceren we de kosten en worden de risico's verkleind. De contracten zijn geregistreerd in een contractbeheerssysteem. De directeur bedrijfsvoering en de (behandelend) inkoper krijgen een signaal als de opzegtermijn van een contract in zicht komt. Voor nieuwe contracten wordt de contractwaarde toegevoegd in het systeem.

De vestigingsdirecteuren hebben inzicht in hun begroting, exploitatie en formatiebesteding via een online applicatie. Daarnaast krijgt elke vestigingsdirecteur een kwartaalrapportage van zijn vestiging. Deze bevat naast de huidige financiële stand van zaken ook een forecast voor de rest van het jaar en de ziekteverzuimpercentages op zijn vestiging. Deze onderwerpen worden periodiek besproken in het overleg tussen de directeur-bestuurder en de vestigingsdirecteuren. De vestigingsdirecteuren zijn verantwoordelijk voor vestigingsjaarplannen en de daarbij behorende begroting en de realisatie op vestigingsniveau en leggen hier periodiek verantwoording over af. De directeur-bestuurder rapporteert elke kwartaal aan de RvT op CSG-niveau. Zowel de vestigingsdirecteuren, de directeur bedrijfsvoering als de directeur-bestuurder handelen volgens de code goed onderwijsbestuur VO.

2.4.4 Risicobeheersing en Eigen Vermogen

Net als elke organisatie loopt de CSG risico's. De CSG heeft een lage risicobereidheid. Dit betekent dat we de risico's door ons handelen zo laag mogelijk proberen te houden. Dit doen we door met behulp van periodieke rapportages. Hierdoor signaleren wij risico's tijdig om zo nodig maatregelen te nemen.

Het kabinet is voornemens om in 2021 een nieuwe bekostigingssystematiek in te voeren. De financiële gevolgen daarvan voor de CSG zijn nagenoeg nihil.

De belangrijkste risico's voor de CSG waren het overdragen van de vestigingen in de Ommelanden. Het effect daarvan is gering tot nihil gebleken. De daling van het aantal leerlingen en de toekomstige investeringen in de huisvesting blijven als risico bestaan. De daling van het leerlingaantal heeft de grootste financiële en organisatorische impact, omdat nagenoeg alle opbrengsten hiervan afhankelijk zijn.

In Groningen stad bestaat het risico dat er verschuivingen in marktaandeel plaatsvinden. Om haar positie te versterken investeert CSG in verbetering van onderwijskwaliteit en verbetering van het onderwijsaanbod. Hiervoor heeft de CSG middelen beschikbaar gesteld.

Op CSG Kluiverboom zoeken we samenwerking met het Openbaar Onderwijs om op de locatie Kluiverboom samen met het Werkman VMBO een breed onderwijsaanbod aan te kunnen blijven bieden en het risico van teruglopend leerlingaantal te beperken.

Mogelijke risico's met betrekking tot bestuurlijke toevoeging van het Maartenscollege zijn niet meer aan de orde omdat het besluit is gevallen om die stap niet te zetten. In 2019 was dit een risico omdat niet duidelijk was wat de financiële consequenties zouden zijn van deze stap.

Het gebouw van CSG Augustinus is op grond van leeftijd aan vervanging toe. De gemeente Groningen heeft een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld. Dit IHP geeft aan dat er gelden voor grootschalige verbouw / renovatie beschikbaar komen in de periode 2024-2028.

In het kader van strategische versterking van de organisatie heeft de CSG de samenwerking in de vorm van een fusie met de VCOG onderzocht. VCOG heeft aangegeven deze stap op dit moment nog niet te kunnen zetten.

In de tweede helft van 2020 wordt er door een externe partij een risico-inventarisatie uitgevoerd. Het doel daarvan is het in kaart brengen van (eventuele) risico's met een inschatting van de daarbij behorende (financiële) gevolgen (kans en impact).

3. Medezeggenschapsraad

De CSG vindt het belangrijk ouders en leerlingen te betrekken bij het onderwijs. Ouders kunnen meeleven, meedoen, meedenken en meebeslissen. Dit kan bij hun zoon/dochter als leerling, richting de hele klas of de school. Er is een aantal overleggen waarin ouders en leerlingen kunnen deelnemen:

- De medezeggenschapsraad (voor de hele CSG)
- De deelraad (per vestiging)

De medezeggenschapsraad houdt zich bezig met zaken die de scholengemeenschap als geheel aangaan. De middelen die de medezeggenschapsraad daarbij ter beschikking staan, zijn het instemmingsrecht en het adviesrecht (afhankelijk van het soort onderwerp). Daarnaast kan de medezeggenschapsraad gevraagd en ongevraagd advies geven.

De medezeggenschapsraad bestaat uit maximaal 16 leden:

De oudergeleding – 4 leden:

- Lieneke Ritzema
- Wouter van Bolhuis (afgetreden op 2 juli)
- Leonieke Vet (afgetreden op 2 juli)
- Emil Genzel (afgetreden op 2 juli)

De leerlinggeleding – 4 leden:

- Bart ten Brinke
- Niels Mennenga
- Ole Houwing

De personeelsgeleding – 8 leden:

- Alex van der Wielen (afgetreden per 2 juli)
- Henrik de Moel (afgetreden op 2 juli)
- Jan Gerhard Graver (per 29 oktober)
- Jasper Bultena
- Koos Sikkema (secretaris + notulist)
- Maaïke Kleiterp (per 17 september)
- Paul Meijer
- René van der Veen (afgetreden per 29 oktober)
- Ruben Meijer
- Wim Jansen (voorzitter)

De deelraad

Elke vestiging heeft een deelraad. Zij overlegt met de schoolleiding over de gang van zaken op de eigen vestiging. Een deelraad heeft dezelfde rechten en bevoegdheden als de MR, maar dan over vestiging gebonden zaken. De deelraad bestaat uit:

- 2 leerlingen
- 2 ouders
- 4 personeelsleden

Activiteiten van pMR en MR

De pMR kwam in 2019 bijeen op: 5 februari, 21 mei, 2 juli, 17 september en 3 december

De MR kwam bijeen op: 22 januari, 5 maart, 9 april, 21 mei, 2 juli, 17 september en 29 oktober

Bij elke vergadering was de directeur-bestuurder op uitnodiging aanwezig.

Op 26 november heeft de gezamenlijke MR een bijeenkomst met de Raad van Toezicht gehad.

Om de medezeggenschap te bevorderen hebben de voorzitter en de secretaris van de MR regelmatig contact met de directeur-bestuurder en de voorzitters van de deelraden gehad. Ook heeft er een aantal overleggen met alle voorzitters plaatsgevonden.

Belangrijke zaken die in de (p)mr zijn besproken zijn o.a.:

Personeel gerelateerde zaken:

- Functiemix
- Vakantieregeling
- Aanstellingsbeleid
- Stakingen
- Werkdrukvermindering 750-720

AVG gerelateerde zaken:

- Reglement cameratoezicht
- Gedrags- en integriteitscode
- Gedragscode bedrijfsmiddelen

Langdurige zaken:

- Schoolplan 2019-2023
- CSG ondersteuningsplan 2019-2023
- Situatie Hoogezand, Winsum en Maartenscollege

Om de communicatie tussen de vestigingen en de MR te bevorderen hebben we op 12 maart een voorzittersoverleg gehad. Onderwerpen die op de verschillende vestigingen spelen hebben we kort besproken zoals huisvesting, examenresultaten en Lesson Study.

4. Verantwoording Raad van Toezicht

4.1. Toezichtsvisie

De raad van toezicht van de Christelijke Scholengemeenschap Groningen fungeert als interne toezichthouder van de Stichting Christelijk Onderwijs Groningen. De raad oefent het intern toezicht uit in het belang van de stakeholders van de stichting, waarbij in ieder geval de volgende drie stakeholders worden onderscheiden: de leerlingen, hun ouders en de medewerkers. In 2019 is voor een periode van 4 jaar een nieuw schoolplan vastgesteld, in 2020 gaat de raad zich nader bezinnen op de vraag hoe intern toezicht kan worden uitgeoefend op de verwezenlijking van de ambities uit dat schoolplan.

4.2. Toezichtskader

De raad vervult de wettelijke en statutaire taken die aan hem zijn toebedeeld, zoals het beoordelen van begrotingen, strategische plannen en jaarrekeningen. Daarnaast is de raad werkgever van het bestuur. Tenslotte tracht de raad de kennis en ervaring van de leden, individueel en collectief, in te zetten als sparringpartner van het bestuur. De thema's waar de raad op toeziet zijn opgenomen in een jaarplanning en omvatten tenminste het strategisch beleid, de onderwijskwaliteit, de (financiële) bedrijfsvoering, de identiteit en het HRM-beleid. Eveneens in 2020 gaat de raad het bestaande toezichtskader actualiseren.

4.3. Organisatie en samenstelling

De stichting heeft:

- een bestuur, bestaande uit één natuurlijk persoon, die de functie vervult van directeur-bestuurder;
- een raad van toezicht, bestaande uit vijf tot zeven leden, waaronder een voorzitter en een vicevoorzitter.

Samenstelling raad van toezicht in 2019

Leden	Functie in RvT	Aandachtsgebied	Termijn	Aftredend	Overige functies
Dhr. J.K. Lindemulder	Voorzitter	Remuneratiecie. Auditcommissie	1 ^e termijn	2020	Eigenaar Lindemulder Bedrijfsadvies
Dhr. G. Vels	Vicevoorzitter	Remuneratiecie. Identiteitscie.	3 ^e termijn	2023	Directeur Seacom B.V.
Dhr. A.J. Bennink	Lid	Identiteitscie. Onderwijskwaliteit	3 ^e termijn	2023	Beleidsadviseur Alfa-college
Mw. J.F.H. Terpstra	Secretaris	Juridische zaken	2 ^e termijn	2023	Advocaat Bout Advocaten
Dhr. K.H.J. Antuma	Lid	Auditcommissie	1 ^e termijn	2021	Vz CvK Pg Eelde- Paterswolde
Mw. B. Poede-Steenbeek	Lid	Onderwijskwaliteit	1 ^e termijn	2022	Teamleider Onderwijs Adenium

De leden van de Raad ontvangen jaarlijks eenmalig een vergoeding voor hun werkzaamheden die is gebaseerd op de richtlijnen van de VTOL.

De heren Vels en Bennink zijn in 2019 beiden herbenoemd voor een derde termijn van vier jaar. Dit is conform de statuten van de stichting. Nadien is de code goed onderwijsbestuur VO 2019 van kracht geworden, waarin een maximale zittingsduur van 8 jaar voor toezichthouders als lidmaatschapseis van de

VO-raad wordt gehanteerd. De raad heeft besloten voor alle toekomstige (her)benoemingen zich te conformeren aan de code goed onderwijsbestuur VO. Mevrouw Terpstra is in 2019 herbenoemd voor een tweede termijn.

Mevrouw Poede-Steenbeek is per 1 januari 2020 (direct volgend op de verslagperiode) benoemd tot bestuurder bij CKC Drenthe. CKC Drenthe is een PO & kinderopvang organisatie met ca. 30 kindcentra in centraal en NO Drenthe, waarvan het voedingsgebied raakt aan dat van de CSG. De governancecode van het VO verzet zich niet tegen een toezichthouder die bestuurder is in het PO, omgekeerd verzet de governancecode van het PO zich wel tegen een bestuurder die toezichthouder is bij een organisatie in een aanpalende sector (waaronder VO) in hetzelfde voedingsgebied. Gezien de zeer geringe overlap in voedingsgebied is dit uiteindelijk voor het CKC Drenthe geen belemmering gebleken. De raad van toezicht van de CSG ziet gezien de huidige feiten geen schijn van belangenverstrengeling optreden en houdt oog voor een in de toekomst mogelijk optredende schijn van belangenverstrengeling.

4.4. Werkwijze

Vergaderingen

De raad vergadert ca. 6-8 keer per jaar. Een vergadering van de raad bestaat steeds uit twee delen, in het eerste deel wordt de agenda voorbereid buiten aanwezigheid van de directeur-bestuurder, het tweede deel bestaat uit overleg met de directeur-bestuurder. Naast het behandelen van de thema's uit de jaarplanning wordt in iedere vergadering de actuele stand van zaken doorgenomen aan de hand van een bestuursverslag en kunnen aanvullende agendapunten aan de orde komen.

Informatievoorziening

De informatievoorziening aan de raad bestaat voor het grootste deel uit bestuursverslagen en rapportages op de verschillende deelterreinen van de directeur-bestuurder aan de raad. De raad legt tweemaal per jaar bezoeken aan de vestigingen af. Daarnaast woont (een delegatie van) de raad de studiedagen van de CSG bij. Zoals wettelijk is voorgeschreven is er minstens tweemaal per jaar regulier overleg tussen de medezeggenschapsraad en de raad van toezicht. Tenslotte is er jaarlijks een gezamenlijke studiedag van de raad en de directie.

Commissies

De raad kent reglementair drie commissies en heeft in 2019 een vierde commissie ingesteld. De renumerationcommissie voert het werkgeverschap uit met betrekking tot het bestuur, de auditcommissie bereidt het financiële toezicht voor en de identiteitscommissie stelt de raad in staat toezicht te houden op de verwerkelijking van de levensbeschouwelijke identiteit. De vierde commissie is in 2019 ingesteld om het toezicht op onderwijskwaliteit te ontwikkelen en te versterken.

Governancecode

De raad van toezicht hanteert als uitgangspunt de code goed onderwijsbestuur van de VO-raad. Medio 2019 is er een herziene versie van deze code vastgesteld. De consequenties hiervan zijn in beeld gebracht en waar nodig vertaald in aanvullende besluiten.

4.5. Professionalisering

De raad voert ieder jaar een zelfevaluatie uit, eens in de drie jaar onder externe begeleiding. In 2020 zal dat volgens plan weer het geval zijn. In 2019 heeft de zelfevaluatie zich geconcentreerd rond 3 thema's: strategische samenwerking, onderwijskwaliteit en informatievoorziening. Met betrekking tot strategische samenwerking is de conclusie dat de raad heeft aangestuurd op en ingestemd met samenwerkingsvormen

waardoor de onderwijskwaliteit in krimpgebieden overeind kon blijven. Op het gebied van onderwijskwaliteit heeft de raad besloten om samen met het bestuur het toezicht verder te ontwikkelen en te intensiveren. Qua informatievoorziening is de conclusie dat het vertrouwen tussen het bestuur en toezicht de basis vormt en tegelijkertijd dat er voortdurend de vinger aan de pols moet worden gehouden.

Mede naar aanleiding van de zelfevaluatie in juli heeft de voltallige raad in het najaar van 2019 de bijeenkomst "Essentials toezichthouden" van de VTOI-NVTK Academie gevolgd. Naar aanleiding van deze bijeenkomst en de bespreking van de vernieuwde governancecode gaat de raad in 2020 aan de slag met de ontwikkeling van een toezichtsvisie en toezichtskader.

4.6. Werkzaamheden van de raad in 2019

In 2019 heeft de raad zes maal vergaderd conform de geldende werkwijze. In iedere vergadering is de actuele stand van zaken doorgenomen aan de hand van het bestuursverslag. Ook zijn in iedere vergadering strategische issues aan de orde geweest. In verschillende vergaderingen zijn alle thema's uit de jaarplanning behandeld, waar nog enkele actuele thema's aan zijn toegevoegd.

Strategie en strategische samenwerking

Het jaar 2019 stond vooral in het teken van strategische samenwerking. De raad heeft zich in de vergaderingen met het bestuur vanuit haar toezichthoudende functie gebogen over:

- De afronding van de overdracht van het CSG Rehoboth aan het Aletta Jacobs college te Hoogezand.
- Het realiseren van één onderwijsvoorziening in Winsum, in eerste instantie door samenwerking, in tweede instantie door overdracht van de vestiging Winsum aan het Hogeland college. En tenslotte door te stimuleren dat de vestiging Winsum van het HHC gaat samenwerken met het Terra college te Winsum.
- Het verkennen van de bestuurlijke toevoeging van het Maartenscollege aan SCOG.
- Het verkennen van verdergaande samenwerking tussen de besturen (van de CSG, de VCOG en de SCSOG) in het Trapezium gebouw.
- Het verkennen van samenwerking tussen de VMBO-vestigingen (CSG, H.N. Werkmancollege) in het gebouw Kluiverboom.

Medio 2019 is het schoolplan 2019-2023 vastgesteld. De raad is in een eerder stadium geïnformeerd over de ambities zoals die in het schoolplan zijn verwoord.

Thema's (uit jaarplanning & toegevoegd)

Veel thema's uit de jaarplanning, maar niet alle, zijn jaarlijks terugkerende thema's. Achtereenvolgens worden hier de volgende thema's uitgelicht:

- HRM: het gevoerde en te voeren beleid besproken
- Gedrags- integriteitscode: vastgesteld
- AVG: stand van zaken implementatie en uitvoering AVG-beleid besproken
- Examenuitslagen 2018-2019: besproken
- Jaarverslag CSG 2018: vastgesteld
- Financiën: kwartaalrapportages besproken, accountantsrapport 2018 besproken, jaarrekening 2018 vastgesteld
- Huisvesting en IHP: stand van zaken besproken
- Meerjarenprogramma Directeur Bestuurder: besproken en vastgesteld
- Kaderbrief 2020: vastgesteld

- Code goed onderwijsbestuur VO 2019: besproken, beoordeeld, besluiten genomen.
- Financiën: Begroting 2020, Meerjarenbegroting 2021-2024, Investeringsbegroting en Continuïteitsparagraaf: vastgesteld.

Commissies

De remuneratiecommissie heeft in 2019 met de directeur-bestuurder de opdracht omschrijving 2017-2019 geëvalueerd en het functioneren van de directeur-bestuurder beoordeeld. Ook is in samenwerking met de directeur-bestuurder een opdracht omschrijving voor 2021-2024 opgesteld, die vervolgens is vastgesteld door de raad.

In juni 2019 heeft de auditcommissie het jaarverslag over 2018 en het naar aanleiding daarvan opgestelde accountantsverslag met de accountant besproken in aanwezigheid van de directeur-bestuurder en de directeur bedrijfsvoering. Vervolgens is de raad geadviseerd deze stukken vast te stellen. De kwartaalrapportages, met name over Q2 en Q3, zijn tamelijk uitgebreid doorgelicht onder andere in verband met de effecten van het overdragen van de vestiging Rehoboth maar ook andere grotere afwijkingen die zich hebben voorgedaan. In december zijn de begroting, investeringsbegroting en meerjarenbegroting voor de komende periode doorgenomen en van positief advies voorzien. Verder zijn samen met de directeur bedrijfsvoering de contouren geschetst voor een voorstel voor aanpassing van het financieel toetsingskader van de RvT.

De identiteitscommissie heeft in januari 2019 een gesprek gevoerd met de directeur-bestuurder en een externe adviseur over de voortgang van de ontwikkelingen rond identiteit, mede ter voorbereiding op de CSG identiteitsdag.

Tijdens en naar aanleiding van de zelfevaluatie in juli is een ad-hoc kwaliteitscommissie bestaande uit twee leden van de raad ingesteld. Er bestaat behoefte om beter inzicht te verkrijgen en te verschaffen over de vorderingen met betrekking tot onderwijskwaliteit. Deze commissie heeft in overleg met medewerkers van het bedrijfsbureau de informatiebehoefte van de raad ten behoeve van het opstellen van kwaliteitsrapportage nader uitgewerkt.

Informatievoorziening

Het grootste deel van de informatie voor de raad is afkomstig uit de bestuursverslagen en specifieke rapportages op deelgebieden die onder verantwoordelijkheid van de directeur-bestuurder worden opgesteld. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor de directeur bedrijfsvoering en de functionaris gegevensbescherming om de raad rechtstreeks te informeren over specifieke aangelegenheden. Van deze mogelijkheid is in 2019 geen gebruik gemaakt.

Een belangrijk informatiekanaal voor de raad bestaat uit het scholenbezoek. In 2019 zijn alle scholen bezocht door een afvaardiging van 2 leden van de raad, alle leden van de raad nemen daar aan deel. Tijdens deze scholenbezoeken wordt gesproken met delegaties van het management, het (onderwyzend en ondersteunend) personeel en de leerlingen. In het voorjaar (2^e bezoek uit het schooljaar 2018-2019) is vooral ingegaan op de vraag hoe de scholen de uitvoering van schoolplan 2015-2019 ter hand hebben genomen. In het najaar (1^e bezoek uit schooljaar 2019-2020) stond de vraag centraal hoe de scholen socialisatie en persoonsvorming (Biesta) vormgeven in het onderwijs.

De raad stelt er een bijzonder belang in om op regelmatige basis contact te onderhouden met de medezeggenschap. In 2019 is op voorstel van de MR en met wederzijdse instemming het overleg in het

voorjaar afgelast. De reden hiervoor was het ontbreken van voldoende ontwikkelingen in voor het overleg relevante onderwerpen. Tijdens het overleg in het najaar zijn het schoolplan 2019-2023, de strategische agenda en de code goed onderwijsbestuur aan de orde geweest.

De themabijeenkomst van de directie met de RvT die traditiegetrouw in het voorjaar plaatsvindt heeft in 2019 niet plaatsgevonden.

De CSG-studiedag “bijzonder onderwijs, bijzondere pedagogiek” in het voorjaar van 2019 is bijgewoond door de voltallige raad. Een tweede CSG-studiedag in het najaar naar aanleiding van de introductie van het nieuwe schoolplan 2019-2023 is door een delegatie van de raad bijgewoond.

Jaarrekening 2019 met overige gegevens

1. Algemeen

1.1. Inleiding en algemene grondslagen

In deze jaarrekening zijn de activiteiten van de Stichting Christelijk Onderwijs Groningen en van de onder deze rechtspersoon vallende scholen verantwoord. De Stichting is statutair gevestigd in Groningen, Eenrummermaar 4.

Bij de inrichting van de jaarrekening is de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, RJ-richtlijn 660 en Titel 9 Boek 2 BW gehanteerd. Voor de uitvoering van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen en de (semi) publieke sector (WNT) houdt de instelling zich aan de beleidsregel toepassing WNT en wordt deze als normkader bij het opmaken van de jaarrekening gehanteerd. De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's. In de balans is het resultaatbestemmingsvoorstel reeds verwerkt. De waardering van activa en passiva vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

1.2. Grondslagen voor waardering Activa en Passiva

1.2.1 Materiële Vaste Activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de realiseerbare/actuele waarde lager is dan de boekwaarde, is er sprake van een bijzondere waardevermindering. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven volgend op de maand van aanschaf. Als ondergrens van de te activeren activa wordt € 2.500,- aangehouden. De afschrijvingen worden gebaseerd op de voor de betreffende activum geschatte gebruiksduur rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen per categorie:

• Gebouwen nieuwbouw	40 jaar
• Verbouw/aanpassing	10-20 jaar
• ICT middelen	2 – 10 jaar
• Schoolmeubilair	15 jaar
• Inrichting vaklokalen	15 jaar
• Inventaris en apparatuur	10 jaar
• Machines en installaties	15-20 jaar
• Studieboeken	4 jaar

1.2.2 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid. De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

1.2.3 Liquide middelen

Liquide middelen bestaande uit kas en banktegoed. Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen en staan vrij ter beschikking tot de organisatie.

1.2.4 Algemene Reserve

Dit betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen bekostigde activiteiten. Via resultaatbestemming worden jaarlijkse overschotten in een boekjaar toegevoegd en tekorten onttrokken. De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de Christelijke Scholengemeenschap Groningen.

1.2.5 Bestemmingsreserves

De hieronder opgenomen publieke en private reserves zijn bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Per bestemmingsreserve is aangegeven of deze is opgebouwd uit privaatrechtelijke dan wel publiekrechtelijke middelen.

1.2.6 Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Voorzienig groot onderhoud

De voorziening voor de gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten gebouwen wordt bepaald op basis van te verwachten kosten over een reeks van jaren op basis van een onderhoudsplan. Dit onderhoudsplan wordt jaarlijks geactualiseerd en indien nodig aangepast conform de nieuwste inzichten. De voorziening wordt lineair opgebouwd. De voorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de overgangsregeling zoals verwoord in RJO artikel 4 lid 1c.

Voorziening ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde van toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijf-en sterfte kans, en gemiddelde salarisstijging. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening duurzame inzetbaarheid personeel

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van de regeling duurzaam inzetbaarheid personeel is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde van gespaarde uren van de toekomstige uitbetalingen, waarbij rekening is gehouden met de geschatte blijf kans. Betaalde bedragen inzake de regeling duurzame inzetbaarheid personeel worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening uitkeringsgerechtigden

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen inzake individueel- en bovenwettelijk wachtgeld is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen, waarbij rekening is gehouden met de kans op werkhervatting. Betaalde bedragen aan het UWV worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening langdurig zieken

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen inzake uitbetaling aan langdurig zieken is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen, waarbij gekeken is naar een eventuele kans op werkhervatting (herstel). Betaalde bedragen inzake langdurig zieken worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening Arbeidsmarkt in Balans

Voor de op de balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde van de toekomstige uitbetalingen, rekening houdend met de kans dat de arbeidsovereenkomst beëindigd wordt door de werkgever. Betaalde bedragen inzake de WAB worden ten laste van deze voorziening gebracht.

1.2.7 Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

1.2.8 Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

1.2.9 Pensioenen

De SCOG heeft voor haar werknemers en pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die op pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd.

De verplichtingen welke voortvloeien uit deze rechten aan haar personeel zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, ABP. Aan het ABP worden premies betaald waarvan een deel door de werknemer en een deel door de werkgever wordt betaald.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad (vermogen van het ABP/financiële verplichtingen) van het pensioenfonds dit toelaat. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad moet 128 % zijn (afhankelijk van rente en beleggingsmix), ook mag de dekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder de 104,2% liggen.

Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 128 % moet het ABP een herstelplan opstellen om binnen maximaal 10 jaar weer een dekkingsgraad van minimaal 128% te krijgen. Het ABP heeft een herstelplan ingediend dat is gebaseerd op de stand ultimo 2015. Het uiteindelijke doel van dit plan is dat de beleidsdekkingsgraad eind 2026 circa 128% bedraagt. Per februari 2020 heeft dit pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad van 94,4 % ten opzichte van 106,9 % per 31 december 2018. In het herstelplan zijn onder andere de volgende mogelijke maatregelen genoemd die, mede afhankelijk van de ontwikkeling van de actuele beleidsdekkingsgraad, toegepast kunnen worden:

- Verlaging van de (huidige/toekomstige) pensioenuitkeringen;
- Het niet indexeren van de bestaande pensioenuitkeringen (toegepast voor 2016);
- Verbeteren van het rendement (aanpassen van de rekenrente indien dit gerechtvaardigd is);
- Verhogen van de te betalen pensioenpremie met een herstelopslag.

Indien dit niet lukt, of indien de beleidsdekkingsgraad langer dan 5 jaar lager dan 104,2 % is, dan moeten de pensioenen verlaagd worden. Een eventuele verlaging mag over maximaal 10 jaar verspreid worden. In 2019 zijn de pensioenen niet verlaagd. De kans dat ABP in 2020 of de jaren daarna moet verlagen blijft aanwezig. Daarnaast verwacht ABP dat de pensioenen de komende jaren niet verhoogd kunnen worden.

Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies.

1.3. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Bij de bepaling van het exploitatiesaldo is uitgegaan van het baten en lasten stelsel. Dit betekent dat de opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Kosten hoeven nog geen uitgaven te zijn en opbrengsten nog geen inkomsten.

1.3.1 Rijksbijdragen

Rijksbijdrage, overige overheidsbijdrage en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

1.3.2 Overige baten

Overige baten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten. Deze baten worden verantwoord in de periode waarop zij betrekking hebben. Verwachte baten waarvan het niet zeker is of deze worden gerealiseerd zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord.

1.3.3 Lasten

De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Kosten hoeven niet per definitie uitgaven te zijn.

1.3.4 Financiële baten

De financiële baten van de SCOG bestaan alleen uit rentebaten, deze worden opgenomen tegen de nominale waarde.

1.4. Kasstroom overzicht.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij gebruik van de indirecte methode wordt de kasstroom uit de operationele activiteiten afgeleid uit het resultaat. Het resultaat waar het kasstroom overzicht van uitgaat, wordt aangepast aan de volgende posten:

- Mutaties in voorraden en operationele vorderingen en schulden, waaronder debiteuren en crediteuren, voorzieningen en overlopende posten;
- Resultaatposten die geen kasstroom tot gevolg hebben in dezelfde periode;
- Resultaatposten waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten, maar als investeringsactiviteiten.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Balans per 31 december 2019 (na resultaat verdeling)

Activa	31 december 2019	31 december 2018
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	<u>6.207.302</u>	<u>6.728.493</u>
Totaal vaste activa	6.207.302	6.728.493
Vlottende activa		
Vorderingen	280.042	488.864
Liquide middelen	<u>10.817.934</u>	<u>9.315.156</u>
Totaal vlottende activa	11.097.976	9.804.020
Totaal activa	<u>17.305.278</u>	<u>16.532.512</u>
Passiva	31 december 2019	31 december 2018
Eigen vermogen	10.712.727	9.919.152
Voorzieningen	3.109.112	3.322.632
Kortlopende schulden	<u>3.483.440</u>	<u>3.290.728</u>
Totaal passiva	<u>17.305.278</u>	<u>16.532.512</u>

3. Staat van Baten en Lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Baten			
Rijksbijdragen	28.076.993	26.863.813	27.201.477
Overige overheidsbijdragen	-	7.500	-
Overige baten	<u>1.397.814</u>	<u>1.319.218</u>	<u>1.470.609</u>
Totaal baten	<u>29.474.807</u>	<u>28.190.531</u>	<u>28.672.087</u>
Lasten			
Personeelslasten	22.661.744	22.534.893	22.297.355
Afschrijvingen	1.284.097	1.362.831	1.182.625
Huisvestingslasten	1.688.256	1.714.173	1.629.773
Overige lasten	<u>3.049.195</u>	<u>2.552.729</u>	<u>3.301.403</u>
Totaal lasten	<u>28.683.291</u>	<u>28.164.626</u>	<u>28.411.155</u>
Saldo baten en lasten	<u>791.516</u>	<u>25.905</u>	<u>260.931</u>
Financiële baten en lasten	2.058	10.000	3.601
<u>Resultaat</u>	<u>793.574</u>	<u>35.905</u>	<u>264.532</u>
Belastingen	-	-	-
<u>Resultaat na belastingen</u>	793.574	35.905	264.532
Aandeel derden in het resultaat	-	-	-
<u>Nettoresultaat</u>	<u>793.574</u>	<u>35.905</u>	<u>264.532</u>

4. Kasstroomoverzicht

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	791.516	260.931
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	1.284.097	1.182.624
Mutaties voorzieningen	213.520-	154.061-
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
Vorderingen (-/-)	208.822	75.846-
Schulden	192.712	82.319
<u>Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties:</u>	2.263.627	1.295.967
Ontvangen interest	2.058	3.601
	2.058	3.601
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten:</u>	2.265.685	1.299.568
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in MVA (-/-)	934.676-	1.323.068-
Desinvesteringen in MVA	171.770	13.679-
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:</u>	762.906-	1.336.747-
Mutatie liquide middelen	1.502.779	37.179-
Beginstand liquide middelen	9.315.156	9.352.335
Mutatie liquide middelen	1.502.779	37.179-
Eindstand liquide middelen	10.817.935	9.315.156

Zie voor de toelichting onder de algemene grondslagen.

De mutatie liquide middelen (1.502.779,-) komt overeen met de mutatie van de stand van de liquide middelen tussen 31-12-2018 en 31-12-2019.

5. Toelichting op de balans per 31 december 2019

5.1. Activa

5.1.1 Materiële vaste activa

Materiele vaste activa	Mutaties 2019					
	Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2019	Cumulatieve afschrijvingen tot en met 1 januari 2019	Boekwaarde per 1 januari 2019	Investeringsen	Des- investeringsen	Afschrijvingen
Gebouwen en terreinen	4.707.554	2.145.317	2.562.237	83.419	506.922	97.888
Inventaris en apparatuur	10.330.437	6.751.161	3.579.276	552.369	394.503	897.565
Overige vaste activa	1.744.485	1.157.505	586.980	298.887	27.866	288.644
Materiële vaste activa	16.782.476	10.053.983	6.728.493	934.676	929.291	1.284.097

Materiele vaste activa			
Afschrijvingen desinvesteringen Rehoboth	Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2019	Cumulatieve afschrijvingen tot en met 31 december 2019	Boekwaarde per 31 december 2019
370.607	4.284.051	1.872.598	2.411.454
369.442	10.488.304	7.279.284	3.209.020
17.472	1.295.814	709.985	586.829
757.522	16.068.169	9.860.867	6.207.302

De balanspost gebouwen en terreinen bestaat voornamelijk uit de investeringen en verbouwingen door de SCOG in de scholen (met name Selion, Kluiverboom en het Bestuursbureau). De inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn reguliere investeringen in het onderwijs. De desinvestering betreft het buiten gebruik stellen van activa van de vestiging Rehoboth in verband met de overdracht aan het Dr. Aletta Jacobs College.

Investeringsen boven een bedrag van 2.500 worden geactiveerd.

5.1.2 Vorderingen

Vorderingen		
	31 december 2019	31 december 2018
Debiteuren	115.782	293.012
OCW	1	1
Studenten deelnemers en cursisten	67.175	101.638
Overige overheden	-	-
Overige vorderingen	10.279	41.214
Te ontvangen interest	1.405	2.451
Overlopende activa	132.760	81.292
Voorziening wegens oninbaarheid vorderingen	<u>47.360-</u>	<u>30.746-</u>
<u>Vorderingen</u>	<u>280.042</u>	<u>488.864</u>

In 2018 zijn er relatief veel hoge facturen verzonden aan het eind van het jaar. In 2019 was dat veel minder het geval en daarom is zowel het saldo debiteuren als het saldo vordering op studenten deelnemers en cursisten lager.

De overlopende activa zijn iets hoger dan vorig jaar vanwege een hoge factuur voor het komende boekjaar die in 2019 is ontvangen.

De voorziening vorderingen wegens oninbaarheid op debiteuren en studenten bestaat uit:

- 95% van de vorderingen die bij het incassobureau liggen
- 25% van de vorderingen die wij hebben aan openstaande ouderbijdragen
- 10% van vorderingen die wij hebben op meerdaagse reizen
- 100% van de overige nog openstaande vorderingen

De voorziening wegens oninbaarheid vorderingen is iets hoger dan voorgaand jaar. Dit komt door een laat verzonden factuur aan een andere onderwijs instelling.

Overige overlopende Activa	31 december 2019	31 december 2018
15800 - Vooruitbetaalde lasten	51.749	10.146
15820 - Voorschot lonen / vordering personeel	-	-
15822 - Rekening courant (Youforce)	257	-
15840 Transitorische posten	43.828	65.631
15890 - Overige overlopende activa	36.926	5.516
<u>Overlopende activa</u>	<u>132.760</u>	<u>81.292</u>

Liquide middelen		
	31 december 2019	31 december 2018
Kasmiddelen	5.976	6.479
Tegoeden op bankrekeningen	10.811.958	9.308.677
	<u> </u>	<u> </u>
<u>Liquide middelen</u>	<u>10.817.934</u>	<u>9.315.156</u>

Zie het kasstroomoverzicht voor de mutatie van de liquide middelen tussen 31-12-2018 en 31-12-2019.

De looptijd voor deze producten is niet langer dan 3 maanden waardoor de CSG voldoet aan de kaders van de regeling van de minister en aan haar eigen Treasurystatuut.

Treasurystatuut

De SCOG heeft op 21 juni 2017 een Treasurystatuut vastgesteld. Voor geheel 2019 geldt dat de SCOG geen lang lopende beleggingen heeft en is reeds conform het in 2017 vastgestelde statuut gehandeld. Dit nieuwe statuut voldoet aan de regeling beleggen, lenen en derivaten 2016 van het ministerie OCW.

5.2 Passiva

5.2.1 Eigen vermogen

Eigen vermogen				
	Stand per 31 december 2018	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2019
Algemene reserve	6.164.874	208.239		6.373.113
Bestemmingsreserve publiek	3.355.654	585.335		3.940.989
Bestemmingsreserve privaat	398.624			398.624
<u>Eigen Vermogen</u>	<u>9.919.152</u>	<u>793.574</u>	<u>-</u>	<u>10.712.727</u>
Uitsplitsing				
21150 - Algemene reserve	6.164.874	208.239	-	6.373.113
<u>Algemene reserve</u>	6.164.874	208.239	-	6.373.113
21210 - Bestemmingsreserve personeel	136.652	-		136.652
21212 - Bestemmingsreserve BAPO	128.531	32.716-		95.815
21211 Bestemmingsreserve Loonruimte		173.800		173.800
21213 Bestemmingsreserve Werkdrukverlichting		488.279		488.279
21305 - Bestemmingsreserve publiek	3.090.471	44.028-		3.046.443
<u>Bestemmingsreserve publiek</u>	3.355.654	585.335		3.940.989
21300 - Bestemmingsreserve privaat	398.624	-	-	398.624
<u>Bestemmingsreserve privaat</u>	398.624	-	-	398.624

Algemene Reserve

De Algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de Stichting Christelijk Onderwijs Groningen. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemmingen van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. Als gevolg van de dotatie aan de bestemmingsreserves van 585.335 wordt er uiteindelijk 208.239 gedoteerd aan de Algemene reserve.

Bestemmingsreserves (publiek en privaat)

De hieronder opgenomen publieke en private reserves zijn bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. De bestemmingsreserves worden nog steeds gebruikt voor de uitgaven waarvoor zij destijds bestemd zijn.

Publiek

Personeel (136.652)

De bestemmingsreserve personeel is bedoeld om kosten op te vangen die samenhangen met fricties met het personeel.

Loonruimte (173.800)

De bestemmingsreserve loonruimte is gevormd uit de extra verhoging van de lumpsum in 2019 van 0.8 %, vooruitlopend op de nieuwe cao voortgezet onderwijs, en bedoeld om de eventuele extra loonkosten die in 2020 ontstaan uit de CAO onderhandelingen mee te compenseren zodat dit niet ten laste komt van het resultaat uit de normale bedrijfsvoering.

Werkdrukverlichting (488.279)

De bestemmingsreserve werkdrukverlichting is gevormd uit de bijdrage die de CSG heeft ontvangen in het kader van het convenant werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel. De reserve is bedoeld om de maatregelen die in het kader van dit convenant worden afgesproken voor 2020 en 2021 te bekostigen zonder dat dit ten laste komt van het resultaat uit de normale bedrijfsvoering.

Bapo (95.815)

De bestemmingsreserve Bapo is bedoeld om de kosten van de niet opgenomen Bapo rechten uit het verleden te betalen. De Bapo reserve is het saldo van de gespaarde uren, gebaseerd op in cao vastgelegd uurtarief. De reserve loopt langzaam leeg door opname van uren of vrijval bij uit dienst treding.

Nieuwbouw (1.444.817)

In verband met de stelselwijziging per 1 januari 2008 zijn voor de nieuwbouw bestemde doelsubsidies in een bestemmingsreserve nieuwbouw ondergebracht. De bestemmingsreserve is bedoeld om de afschrijvingskosten van onze eigen investeringen in de nieuwbouw te bekostigen. Uit de bestemmingsreserve nieuwbouw heeft in 2019 een onttrekking plaatsgevonden van de afschrijving van de eigen investering in het pand aan de Kluiverboom (19.500) en het bestuursbureau (24.578).

Groninger gelden (1.465.766)

De bestemmingsreserve Groninger gelden is in 2012 gevormd met een bijdrage die we in 2012 hebben ontvangen van de Gemeente Groningen. Dit dient ingezet te worden voor de kwaliteit van het onderwijs. Eind 2013 zijn laptopkarren aangeschaft. Deze zijn inmiddels volledig afgeschreven, er zijn nog geen verdere uitgaven gedaan vanuit de Groninger gelden. In het kader van de kwaliteitsimpuls Groningen 2020-2022 zijn we voornemens om 750.000 uit deze gelden te besteden voor het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Daarnaast hebben we voor 2020 en 2021 ook nog 150.000 opgenomen voor de doorgaande leerlijn PO-VO. Dit wordt ook bekostigd uit de Groninger gelden.

Automatisering (135.860)

Bij opheffing van de Stichting Beheer VCO "Liudger" is de keuze gemaakt een bestemmingsreserve te vormen ten behoeve van automatisering in het onderwijs.

Privaat

Er heeft zich geen mutatie voorgedaan op de bestemmingsreserve privaat.

5.2.2 Voorzieningen

Voorzieningen								
	Stand per 31 december 2018	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31 december 2019	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
Personele voorzieningen	1.585.519	275.709	318.771	149.889		1.392.567	187.092	1.205.475
Voorziening voor groot onderhoud	1.737.113	342.024	362.593	-	-	1.716.544	270.978	1.445.566
Voorzieningen	3.322.632	617.733	681.364	149.889		3.109.112	458.070	2.651.041
Uitsplitsing								
22100 - Voorziening jubilea	489.880	49.680	40.272	9.241		490.047	13.607	476.439
22101 - Voorziening spaarverlof	205.698	10.498	27.979	-	-	188.217	-16.212	204.429
22190 - Overige personele voorzieningen	889.941	215.530	250.520	140.648	-	714.303	189.697	524.607
Personele voorzieningen	1.585.519	275.709	318.771	149.889		1.392.567	187.092	1.205.475
22300 - Voorziening groot onderhoud	1.737.113	342.024	362.593			1.716.544	270.978	1.445.566
Voorziening voor groot onderhoud	1.737.113	342.024	362.593			1.716.544	270.978	1.445.566

Bij de begroting is uit gegaan van een lichte verhoging van de totale personele voorzieningen. De personele voorzieningen zijn echter afgenomen met 193.000. Dit is voornamelijk veroorzaakt door de vrijval van voorzieningen langdurig zieken (133.000) en duurzaam inzetbaar (8.000) in verband met de overdracht van de Rehoboth. De begrote dotatie aan de voorziening langdurig zieken is komen te vervallen in verband met het feit dat de regeling voor de transitievergoeding is gewijzigd en hij daardoor niet meer hoeft te worden opgenomen. Er is een nieuwe, veel kleinere, voorziening aangemaakt voor de nieuwe wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB).

Onderhoud voorziening

De onderhoudsvoorziening is gevormd ter egalisatie van uitgaven voor planmatig onderhoud. Deze voorziening is onderbouwd door een meerjarig onderhoudsplan en vertaald naar de financiële effecten over een periode van 10 jaar. Het kortlopende deel, dat binnen een jaar uitgevoerd zal gaan worden, volgt uit het onderhoudsplan. De grondslag voor de bepaling van de voorziening is het nieuwe onderhoudsplan 2019-2028 (effect 308.000 over 10 jaar). De dotatie is in 2018 vastgezet voor de komende 5 jaar op 342.000 voor de 6 vestigingen, tenzij uit het meerjarig onderhoudsplan blijkt dat eerdere aanpassing van de dotatie noodzakelijk is.

5.3 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden		
	31 december 2019	31 december 2018
Crediteuren	393.972	500.591
Belastingen en premies sociale verzekeringen	980.897	1.019.441
Schulden ter zake van pensioenen	293.922	282.644
Overige schulden	212.720	50.068
Vooruit ontvangen subsidie OCW/EZ	511.116	221.134
Vooruit ontvangen bedragen	180.394	283.134
Vakantiegeld en vakantiedagen	880.192	890.437
Overlopende passiva	<u>30.227</u>	<u>43.280</u>
<u>Kortlopende schulden</u>	<u>3.483.440</u>	<u>3.290.728</u>

De kortlopende schulden zijn 192.712 hoger dan vorig jaar. Dit wordt vooral veroorzaakt door de post vooruit ontvangen subsidie OCW/EZ vanwege de aanvullende bekostiging technisch vmbo (289.982) die in 2019 nog niet geheel is besteed. Verder is de post overige schulden hoger (162.652) in verband met een storting ineens van nog uit te betalen levensloop van 2 medewerkers en het opnemen van een post voor een nabetaling van salaris en juridische kosten vanwege een rechtszaak. De post Crediteuren is lager (106.619) omdat we aan het eind van het jaar nog een extra betaalronde hebben gedaan.

De post vooruit ontvangen bedragen is lager omdat er minder ouderbijdrage vooruit is ontvangen.

Model G verantwoording subsidies

G1. VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES ZONDER VERREKENINGSCLAUSULE (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebben op de EL&I subsidies)			
Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing	Prestatie afgerond
		Datum	
Regeling lerarenbeurs voor scholing en zijinstroom 2009-2017	929882-1	29-08-2018	ja
Regeling aanvullende bekostiging technisch vmbo 2018 en 2019	923640-2	21-11-2018	nee
Regeling aanvullende bekostiging technisch vmbo 2019 en 2019	964321-2	20-11-2019	nee
Regeling lerarenbeurs voor scholing en zijinstroom 2009-2017	1007689-1	20-09-2019	nee
Regeling lerarenbeurs voor scholing en zijinstroom 2009-2017	101992-1	19-12-2019	nee
Regeling lerarenbeurs voor scholing en zijinstroom 2009-2017	1012344-1	20-11-2019	nee
Regeling lente- en zomerscholen VO 2019	LENZO 19111	05-04-2019	ja

6. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Binnen de SCOG is sprake van de volgende niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen:

Vordering OCW

De vordering van 1,- op OCW heeft betrekking op de bekostiging over de periode augustus - december 2005. Als gevolg van de overgang van de bekostiging van schooljaar naar kalenderjaar per 1/1/2006 zal deze vordering naar verwachting niet worden uitbetaald. Formeel blijft de vordering van € 1.365.234 op OCW bestaan. Teneinde echter te komen tot een reële weergave van het weerstandsvermogen is de vordering op 1,- na afgeboekt. Zie Regeling onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging VO.

Leermiddelen

Voor de afname van de leermiddelen is een contract afgesloten waarin prijsafspraken zijn vastgelegd. De duur van het contract is 2 jaar, jaarlijks te verlengen voor de periode van 1 schooljaar. In 2018 en 2019 is dit contract verlengd. De contractwaarde bedraagt ongeveer 600.000,- per jaar.

Schoonmaak

In 2017 is na aanbesteding een nieuw contract afgesloten voor de duur van 4 jaar. De contractwaarde bedraagt ongeveer 270.000,- per jaar.

Energie

De levering van gas en elektriciteit is Europees aanbesteed, per 1 januari 2015 is een 6 jarig contract afgesloten. In het contract zijn prijsafspraken gemaakt, de contractwaarde bedraagt ongeveer 320.000,- per jaar.

Inhuur personeel

Voor de inhuur van personeel zijn met ingang van augustus 2018 twee nieuwe contracten afgesloten beide met een looptijd van 2 jaar. De totale contractwaarde bedraagt ongeveer 300.000,- per jaar.

Reprografie

Voor alle scholen is een onderhoudscontract afgesloten met een looptijd van 4 jaar. Het servicecontract is gebaseerd op verbruik. De contractwaarde bedraagt ongeveer 30.000,- per jaar.

Voor de hardware en software

Voor de hardware en software zijn diverse contracten afgesloten waarin prijsafspraken zijn vastgelegd. De looptijd van deze contracten is 1 tot 5 jaar. Een deel van de contracten is Europees aanbesteed. De gezamenlijke contractwaarde bedraagt ongeveer 500.000 in 2019.

7. Toelichting op staat van baten en lasten

7.1 Baten

7.1.1 Overheidsbijdragen

Rijksbijdragen	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
Normatieve Rijksbijdragen	25.305.599	24.218.577	24.800.851
Overige subsidies OCW	584.162	514.484	580.006
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	2.187.232	2.130.752	1.820.620
<u>Rijksbijdragen</u>	<u>28.076.993</u>	<u>26.863.813</u>	<u>27.201.477</u>

De totale Rijksbijdrage is ongeveer 1.213.180 hoger dan begroot, hiervan bestaat ongeveer 1.087.022 uit een stijging van de Normatieve Rijksbijdragen en ongeveer 69.678 uit een stijging van de doorbetaling Rijksbijdrage SWV.

De verhoging van de Rijksbijdrage (533.400) komt met name door een verhoging van de personele bekostiging (GPL) met 360.000. Daarnaast hebben we, gedeeltelijk vooruit lopend op de nieuwe cao voortgezet onderwijs, een bijdrage ontvangen van 173.800. Verder is, in het kader van het convenant werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel, een eenmalige bijdrage ontvangen van 488.300 en is de bijdrage Prestatiebox geïndexeerd (88.300).

De begroting van de totale bijdrage SWV is een samengestelde begroting van het Samenwerkingsverband VO 20.01 en het Samenwerkingsverband Groningen Ommelanden V(S)O 20.02. Voor het SWV 20.02 zijn de begrotingscijfers gebaseerd op de uitbetaling over het voorgaande jaar. Voor het SWV 20.01 is de begroting gebaseerd op de beschikking van 2018-2019 en moet voor de 2^e helft van 2019 een inschatting worden gemaakt. De samenwerkingsverbanden hebben de vergoeding per leerling over de hele linie (basis, OPP-leerrendement en OPP-overig) meer verhoogd dan verwacht.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
Overige overheidsbijdragen (gemeente)	-	7.500	-
<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>	-	7.500	-

De subsidie voor maatschappelijke stage wordt sinds 2017 niet meer door het ministerie OCW/EZ verstrekt. De gemeente Hoogezand Sappemeer verstrekke voor de vestiging Rehoboth nog wel een bijdrage voor de maatschappelijke stage, maar in verband met de overdracht van deze vestiging aan en andere scholengemeenschap is dit in 2019 niet door ons ontvangen.

Overige baten	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
Verhuur	5.253	4.950	7.187
Detachering Personeel	265.963	175.824	237.108
Ouderbijdrage	667.909	652.335	661.293
Catering (opbrengst kantine)	24.637	59.800	70.070
Overige	434.052	426.309	494.952
<u>Overige baten</u>	1.397.814	1.319.218	1.470.609

De stijging van de detacheringsbaten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat we meer werknemers en over een langere periode hebben gedetacheerd.

Ook de ouderbijdrage is hoger dan begroot, maar wel in lijn met voorgaande jaren, dit komt door dat rekening wordt gehouden met een bepaald percentage derving.

Vanwege het project gezonde school en de overgang van contant betalen naar betalen met de schoolpas is er een afname van de opbrengst verkoop kantine. De verwachting is dat dit wel weer enigszins gaat aantrekken.

7.2 Lasten

7.2.1 Personele lasten

Personele lasten			
	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
Lonen salarissen sociale lasten en pensioenlasten	21.727.177	21.824.858	21.360.386
Overige personele lasten	1.063.709	820.994	1.030.681
Uitkeringen die personeelslasten verminderen	129.142	110.959	93.713
<u>Personele lasten</u>	22.661.744	22.534.893	22.297.355
Uitsplitsing			
<i>Brutolonen en salarissen</i>	16.638.021		16.549.401
<i>Sociale lasten</i>	2.435.505		2.362.011
<i>Pensioenpremies</i>	2.653.650		2.448.974
<u>Lonen en salarissen</u>	21.727.177	21.824.858	21.360.386
<i>dotaties voorzieningen</i>	97.841	16.085	173.443
<i>personeel niet in loondienst</i>	444.698	373.904	435.813
<i>overige</i>	521.170	431.005	421.425
<u>Overige personele lasten</u>	1.063.709	820.994	1.030.681

De totale personele lasten zijn hoger dan begroot (126.850), dit wordt met name veroorzaakt door de overige personele lasten. De lonen en salarissen geven een iets vertekend beeld doordat een gedeelte van de uitbetaalde lonen en salarissen (180.000) direct ten laste van de personele voorzieningen worden geboekt.

De overige personele lasten zijn 242.715 hoger dan begroot, maar in lijn met vorig jaar. Een gedeelte van dit verschil wordt veroorzaakt door een lagere vrijval van de personele voorzieningen dan begroot (90.000). Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt is er meer extern personeel ingehuurd voor reguliere vervanging (82.000). De overige personele lasten zijn 81.000 hoger dan begroot vanwege een bedrag dat is opgenomen voor een loonnabetaling vanwege een rechtszaak.

Gemiddeld aantal Fte			
Funcatiecategorie	2020	2019	2018
Directie	6	7	9
OOP	75	79	74
OP	210	215	217
Totaal	291	301	300

7.2.2 Afschrijvingslasten

	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
Afschrijving op materiële vaste activa	1.284.097	1.362.831	1.182.624
<i>gebouwen en verbouwingen</i>	97.888	99.183	100.107
<i>inventaris en apparatuur</i>	897.565	969.180	791.425
<i>leermiddelen/boeken</i>	288.644	294.468	291.092
<u>Afschrijvingslasten</u>	<u>1.284.097</u>	<u>1.362.831</u>	<u>1.182.624</u>

De afschrijvingslasten zijn lager dan begroot, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afschrijvingslasten van ICT (65.000). Dit komt doordat de investeringen in printers is komen te vervallen in 2019 en in 2018 ten laste van het resultaat zijn gebracht. Daarnaast zijn de investeringen in de telefonie en opslag lager uitgevallen.

7.2.3 Huisvestingslasten

Huisvestingslasten	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
Huurlasten	53.195	60.400	63.083
Verzekeringslasten	2.121	2.000	1.959
Onderhoudslasten	445.821	403.250	332.909
Lasten voor energie en water	334.765	357.850	359.113
Schoonmaakkosten	427.634	430.000	434.376
Belastingen en heffingen	65.651	61.000	50.063
Dotatie onderhoudsvoorziening	342.024	382.373	342.025
Overige huisvestingslasten	17.045	17.300	46.247
<u>Huisvestingslasten</u>	<u>1.688.256</u>	<u>1.714.173</u>	<u>1.629.773</u>

Het verschil tussen de begrote huisvestingslasten en de werkelijke huisvestingslasten, wordt met name veroorzaakt door lagere energie lasten (23.085) en een lagere dotatie in de voorziening onderhoud (40.349) door het afstoten van de vestiging Rehoboth. De onderhoudslasten zijn hoger dan begroot (42.571), dit komt met name door grote investeringen in een van de scholen waar extra onderhoudswerkzaamheden uit zijn ontstaan.

7.2.4 Overige lasten

Overige lasten			
Overige lasten	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
Administratie- en beheer lasten	428.419	295.175	331.311
Inventaris en apparatuur	610.984	747.975	1.065.381
Leer- en hulpmiddelen	675.936	582.980	716.347
Dotatie overige voorzieningen	24.243	-	22.865
Overige lasten	1.309.613	926.599	1.165.499
<u>Overige lasten</u>	<u>3.049.195</u>	<u>2.552.729</u>	<u>3.301.403</u>

De overige lasten zijn over de hele linie hoger dan verwacht (496.466). De administratie-en beheerlasten zijn hoger in verband met hogere kosten voor de samenwerking/overdracht/overname van andere scholen (35.000), hogere juridische kosten vanwege een langlopende rechtszaak (55.400) en hogere kosten voor public relations en marketing alhoewel deze kosten lager zijn dan vorig jaar.

De kosten inventaris en apparatuur vallen lager uit dan begroot (136.991) en lager dan vorig jaar omdat de ICT kosten lager uitvallen. Dit heeft te maken met aflopende contracten en eenmalige kosten in 2018.

De kosten voor leer/werkboeken en de leermiddelen secties zijn hoger dan begroot maar in lijn met vorig jaar.

Het grootste verschil zit in de overige lasten (383.014) Deze zijn hoger vanwege hogere kosten voor buitenland reizen (80.698) en meer leerlingen dan begroot zijn geplaatst op andere scholen (85.111). De overige onderwijslasten zijn hoger omdat we de boekwaarde van de activa (171.000) van onze vestiging Rehoboth hebben afgeboekt omdat we deze vestiging hebben overgedragen aan het Dr. Aletta Jacobs College.

Specificatie honorarium accountant	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
<i>Onderzoek jaarrekening</i>	35.174	25.000	31.522
<i>Andere niet controle dienst</i>	-	-	1.815
<u>Accountantslasten</u>	<u>35.174</u>	<u>25.000</u>	<u>33.337</u>

De bovenstaande accountantshonoraria zijn ten laste gebracht van het resultaat en betreffen uitsluitend de werkzaamheden uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art.1, lid 1 Wta. Voor het onderzoek van de jaarrekening 2019 is op het moment van schrijven van de jaarrekening een voorschot in rekening gebracht. De overige kosten zijn in rekening zijn gebracht voor de jaarrekening van 2018.

8. Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
Rentebaten	2.058	10.000	3.601
<u>Financiële baten en lasten</u>	<u>2.058</u>	<u>10.000</u>	<u>3.601</u>

Door de aanhoudend lage rentestand zijn de rentebaten lager dan begroot.

9. Verplichte toelichting

Model E: Verbonden partijen

Er is geen sprake van verbonden partijen in 2019.

Algemeen

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de stichting blootstelt aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De stichting handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de stichting verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De stichting loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder debiteuren en overige vorderingen en liquide middelen. Het maximale kredietrisico dat de stichting loopt, bedraagt de boekwaarde van deze financiële instrumenten. De blootstelling aan kredietrisico van de stichting wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke debiteuren. De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voornamelijk geconcentreerd op onderwijs gerelateerde instellingen en ondernemingen. Indien er sprake is van een kredietrisico, is deze voorzien.

Renterisico en kasstroomrisico

Het beleid van de stichting is om te financieren o.b.v. kortlopende financiering. De overige vorderingen en schulden zijn niet rentedragend of het rente-effect is van verwaarloosbare betekenis. De onderneming loopt hierdoor een beperkt renterisico over de vorderingen en schulden. De stichting heeft als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken.

Liquiditeitsrisico

Het bestuur ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten blijft. Dit doen zij middels de managementrapportage. Liquide middelen omvatten kasgelden en tegoeden op bank – en girorekeningen. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De boekwaarde benadert de waarde in het economisch verkeer. De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de organisatie. Met ingang van 2017 wordt de liquiditeitspositie gemonitord door overzichten in de kwartaalrapportages.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan.

WNT-verantwoording 2019 SCOG

De WNT is van toepassing op SCOG. Het voor SCOG toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 152.000. De verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op SCOG van toepassing zijnde regelgeving: Sectorale regeling onderwijs (VO).

In 2019 behaalt de SCOG in totaal 12 complexiteitspunten op basis van instellingskenmerken. Bij de driejaarsgemiddelde totale baten per kalenderjaar behaalt SCOG 6 complexiteitspunten.

Bij het driejaarsgemiddelde aantallen bekostigde leerlingen behaalt SCOG 3 complexiteitspunten. Bij het gewogen gemiddelde van de onderwijssoorten behaalt SCOG 3 complexiteitspunten. Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor SCOG is € 152.000,-- (Bezoldigingsklasse D).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	Benders, A.L.M.
Functiegegevens	Directeur/bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.730
Beloningen betaalbaar op termijn	20.081
<i>Subtotaal</i>	<i>149.811</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	152.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	149.811
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2018	
Aanvang en einde functieervulling in 2018	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	126.013
Beloningen betaalbaar op termijn	18.266
<i>Subtotaal</i>	<i>144.279</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	146.000
Totale bezoldiging	144.279

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	Lindemulder, J.K.	Vels, G.	Terpstra, J.F.H.
Functiegegevens	Voorzitter	Vicevoorzitter	Lid
Aanvang en einde functieervulling in 2019	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	4.000	2.500	2.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	22.800	15.200	15.200
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	Lindemulder, J.K.	Vels, G.	Terpstra, J.F.H.
Functiegegevens	Voorzitter	Vicevoorzitter	Lid
Aanvang en einde functieervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	3.252	2.627	2.627
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	17.641	14.600	14.600

*De vergoeding van J.K. Lindemulder voor 2018 is gebaseerd op 7 maanden "lid" en 5 maanden als "voorzitter".

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	Bennink, A.J	Antuma, K.H.J.	Poede-Steenbeek, B.K.P.
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functieervulling in 2019	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	2.500	2.500	2.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	15.200	15.200	15.200
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	Bennink, A.J	Antuma, K.H.J.	Poede-Steenbeek, B.K.P.
Aanvang en einde functieervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/4 – 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	2.627	2.627	2.004
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	14.600	14.600	10.949

3 Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Het bezoldigingsmaximum voor de Directeur/bestuurder is voor 2019 vastgesteld op € 152.000,-- voor een volledig dienstverband. De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht bestaat uit de verstrekte vergoedingen. Het bezoldigingsmaximum voor de voorzitter en leden van de Raad van Toezicht bedraagt in 2019 15% respectievelijk 10% van het voor de betreffende rechtspersoon of instelling geldende bezoldigingsmaximum. Het bedrag voor de aansprakelijkheidsverzekering wordt m.i.v. 2019 niet meer in de WNT meegenomen, maar wordt meegenomen in de werkkostenregeling.

10. Gebeurtenissen na balansdatum

In 2019 hebben er geen gebeurtenissen plaatsgevonden die niet verwerkt zijn in de jaarrekening dan wel die noemenswaardig zijn voor deze jaarrekening, welke voor de opmaak van de jaarrekening d.d. 14 april 2020, dan wel voor het vaststellen van de jaarrekening d.d. 18 juni 2020 bekend waren.

In maart 2020 is de Covid 19 crisis in Nederland begonnen.

We weten nog niet precies wat de financiële impact hiervan zal zijn. Tot nu toe verwachten we dat de financiële gevolgen beperkt blijven.

Overige gegevens

Afier
auditors

Handelsweg 16D
9432 WE Tyndelo
Postbus 67
9430 AB Vries

T (0562) 53 06 03
Info@afier.com
afier.com

KvK 02086462
BTW 8138.33.991 B01
IBAN NL56ING00669748626

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Raad van Toezicht van Stichting Christelijk Onderwijs Groningen

A. Verklaring over de in het Jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons Oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Christelijk Onderwijs Groningen te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Christelijk Onderwijs Groningen op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Christelijk Onderwijs Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

+
auditors

+
onderwijsaccountants

+
mens + maatschappij

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie.

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die o.a. bestaat uit het Bestuursverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voor te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijnhet in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Afier

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Tynaarlo, 18 juni 2020

Afier Auditors B.V.

w.g.

drs. J.H. Kreuze RA/RE

Voorstel tot bestemming van het resultaat

Vanuit de statuten zijn geen nadere bepalingen opgenomen met betrekking tot de bestemming van het resultaat.

Het voorstel voor de resultaatbestemming is als volgt:

Resultaat 2019

€ 208.239	toevoegen aan de algemene reserve
<u>€ 585.335</u>	toevoegen aan bestemmingsreserve publiek
€ 793.574	totale resultaatverdeling

Gegevens organisatie

Naam: Stichting Christelijk Onderwijs Groningen
KvK-nummer: 40026490
Bezoekadres: Eenrummermaar 4, 9735 AD Groningen
Postadres: Postbus 9475, 9703 LR Groningen
Telefoonnummer: 050-5742766
Emailadres: bestuur@csg.nl
Website: www.csg.nl

Directeur/bestuurder: Drs. A.L.M. Benders

Handtekening Directeur/bestuurder

Handtekening voorzitter Raad van Toezicht

A.L.M. Benders

J.K. Lindemulder